

VÝROČNÍ
ZPRÁVA
2019

PP

DIVADLO
POD
PALMOVKOU

POSEDLÍ PALMOVKOU

SEZÓNA 2019/2020

DIVADLO
POD PALMOVKOU

PP

WWW.PODPALMOVKOU.CZ

CRESTYL

DOCK™

Supra
D&P Praha

XANTYPA

ÚVODNÍ SLOVO ŘEDITELE

V roce 2019 se v Divadle pod Palmovkou uskutečnily čtyři premiéry. Nejprve v lednu dílo české klasické literatury *Rok na vsi* bratří Mrštíků, v dramatinizaci Miroslava Krobota a v mé režii. Pak následovala hra světové klasiky *Faust* J. W. Goetheho, v režii čerstvě oceněného režiséra evropskou cenou (Za novou divadelní realitu) Jana Klaty. V druhé polovině roku přišly na řadu původní autorské hry. *Bezruký Frantík*, Tomáše Dianišky, který si svůj text i zrežiroval a v závěru roku moje autorská hra *HAPPY CHICKEN CZ – drůbeží farma*. Dramaturgicky se jedná o mix světové a české klasiky s původní autorskou tvorbou, v souladu s koncepčním směřováním divadla.

V roce 2019 získalo Divadlo pod Palmovkou prestižní ocenění Divadlo roku 2018 v rámci Cen české divadelní kritiky a v téže cenách získalo také ocenění za nejlepší inscenaci, kterou byla vyhlášena inscenace režiséra Jana Klaty *Něco za něco*. Ve stejné prestižní anketě divadelních odborníků se do užších nominací dostali taktéž výkony herců Terezy Dočkalové a Jana Vlasáka v inscenaci *Něco za něco* a inscenace *Pusťte Donnu k maturitě!* Byla nominována v kategorii nejlepší původní česká autorská hra. Významnou roli hrálo Divadlo pod Palmovkou v cenách české divadelní kritiky i za rok 2019. Nominováni byli Tereza Dočkalová za roli Mefistofela v inscenaci *Faust* Jana Klaty v kategorii ženský herecký výkon roku, hra *Bezruký Frantík* v kategorii poprvé uvedená česká hra roku a Jakub Albrecht v kategorii mužský herecký výkon roku za roli Frantíka v inscenaci *Bezruký Frantík*, který svoji nominaci proměnil v ocenění.

V lednu 2019 získali herci Kamila Trnková a Radek Valenta ocenění na jediném českém festivalu komediálního divadla GRAND Festivalu Smíchu za nejlepší ženský a nejlepší mužský herecký výkon (inscenace *Sedmé nebe*).

Podařilo se nám navýšit návštěvnost i příjmy ve vedlejší činnosti. Získali jsme také nové finanční partnery divadla. Rád bych zde poděkoval společnosti Crestyl a Dock IN, které nás prvně podpořily již v roce 2018 a také společností Akvo Praha s. r. o. V prosinci roku 2019 jsme taktéž uzavřeli smlouvu o sponzoringu a partnerství se společností Metrostav a. s..

Divadlo se prezentovalo na deseti divadelních festivalech se čtrnácti představeními – Divadelní Svět Brno (*Faust a Mlčení bobříků*), Divadelní Flora Olomouc (*Faust*), Festival evropských regionů (*Něco za něco*), Dream Factory Ostrava (*Něco za něco*, *Pusťte Donnu k maturitě!*, *Poslední důvod proč se nezabít*), Grand Festival smíchu (*Sedmé nebe*), Festival Setkání - Stretnutie Zlín (*Jak sbalit ženu 2.0*), WTF?! Liberec (*Poslední důvod proč se nezabít*), Kult festival (*Pusťte Donnu k maturitě!*), festival Čekání na Václava (*Rok na vsi*) a maďarský festival Csekkold v divadle Katona József Színház v Budapešti (*Něco za něco*). Zároveň jsme intenzivně jednali s našimi zahraničními partnery o účasti našich inscenací na evropských festivalech v roce 2020.

Čtvrtý ročník mezinárodního setkání divadel střední Evropy Palm OFF Fest proběhl pod heslem Hrdinové jako my ve dnech 22. 10. – 4. 11. 2019. Festival od roku 2016 organizuje Divadlo pod Palmovkou a soustředí se na divadelní kultury zemí střední Evropy, respektive primárně na činoherní divadlo zemí bývalého východního bloku. Festival přivádí nejnovější inscenace, které se dotýkají aktuálních společenských, politických a kulturních témat v té které zemi. Od loňského roku pořádáme v rámci festivalu speciální fokus jednotlivých divadelních kultur. Loni se jím stalo estonské divadlo, letos to bylo divadlo z Maďarska.

Na čtvrtý ročník bylo vybráno sedm inscenací z pěti zemí. Z Maďarska jsme přivezli dvě inscenace mladého dramatika a režiséra Kristofa Kelemena *Maďarský akát* a *Pozorovatelé*. První se formou fake-dokumentu zabýval otázkou politické manipulace, druhá inscenace zásahy tajné policie do života maďarské filmařské komunity v 60. letech. Kristof Kelemen patří k vycházejícím hvězdám současné maďarské scény. *Maďarský akát* získal mnoho ocenění doma i v zahraničí. Inscenace *Pozorovatelé* se krátce před pražským uvedením stala nejlepší inscenací roku, za text získal Kelemen cenu nejlepší hra uvedená v uplynulé sezoně. Pražské uvedení bylo prvním zahraničním hostováním tohoto díla. Mezi další díla uvedená na letošním Palm OFF Festu patřily inscenace *Fouché aneb Biologie politika* slovenského Komorného divadla v Martině, *Mein Kampf* Teatru Powszechného z Varšavy a *Naopak* z lublaňského Mladinsko Gledališče. Domácí scénu zastupovaly inscenace *Faust* a *Bezruký Frantík*.

Vedle divadelního programu Palm Off Fest rozvíjí řadu mimodivadelních aktivit. Především to jsou diskuse s tvůrci, které se konají po každém festivalovém představení. Další aktivity se konají díky spolupráci s našimi partnery. Díky galerii Světova 1 byla do programu festivalu zařazena mezinárodní výstava *Nothing New Under Sun*. S Institutem umění – Divadelním ústavem jsme připravili dvoudenní mezinárodní konferenci o proměně divadelních kultur v Evropě po roce 1989. Tradičním partnerem se opět stal KineDok, projekt Institutu dokumentárního filmu, díky němuž jsme mohli v rámci festivalu uspořádat maraton dokumentárního filmu, dostupný všem zájemcům o tuto uměleckou oblast zadarmo.

Za Divadlo pod Palmovkou děkuji všem zúčastněným partnerům za podporu tohoto výjimečného a divácky i mediálně mimořádně úspěšného projektu.

PREMIÉRY ROKU 2019

a) Údaje o datu premiéry v daném roce:

A. a V. Mrštíkové: *Rok na vsi*.
Premiéra: 11. 1. 2019

J. W. Goethe: *Faust*.
Premiéra: 2. 3. 2019

T. Dianiška, I. Orozovič: *Bezruký Frantík*.
Světová premiéra: 30. 9. 2019 ve Studiu PALM OFF

M. Lang: *Happy Chicken CZ – drůbeží farma*.
Světová premiéra: 15. 11. 2019

b) Komentovaný dramaturgický záměr titulu a zhodnocení, zdali se naplnil:

ROK NA VSI

Dramaturgickým záměrem bylo zejména pokračování v úspěšné a dlouhodobě sledované programové linii Divadla pod Palmovkou – divadelních adaptací velkých románových děl české a světové literatury, které se na českých jevištích neobjevují příliš často. Dalším záměrem byla snaha divadelně uchopit jedno z ústředních témat naší současnosti, kterým je situace českého a moravského venkova odrážející se v jeho minulosti a tradicích, a spolu s tím také snaha o zachycení současné podoby mezilidských vztahů v kontextu proměňujícího se světa. V neposlední řadě bylo dramaturgickým záměrem také uvedení inscenace postavené na vyprávění silného lidského příběhu, která by nabídla velké a náročné herecké úkoly většímu počtu členů našeho divadelního souboru a ukázala tak současné možnosti herců i dobře, pečlivě a soustředěně inscenované a uchopené klasické látky. Inscenace *Rok na vsi* byla nominována v rámci ankety Divadelních novin na inscenaci roku. Nadšené reakce diváků i pochvalná hodnocení divadelních odborníků svědčí o tom, že se dramaturgické záměry naplnit podařilo. Režie: Michal Lang.

FAUST

Dramaturgický záměr vedoucí k uvedení Goethova *Fausta* byl dvojitý: uvedení jednoho z nejzásadnějších děl evropské literatury a kultury a přizvání jednoho z nejlepších současných evropských režisérů k pokračování úspěšné a všestranně podnětné spolupráce. Dalším důležitým dramaturgickým záměrem vedoucím k inscenování *Fausta* byla snaha vyjádřit se divadelně k jedné z největších otázek evropského civilizačního okruhu: co je to zlo a jakou podobu má dnes dobro. Potenciálně kontroverzní téma bylo uchopeno a sledováno v duchu Goethova mnohvrstevnatého textu, tedy včetně nesmírného bohatství žánrů a rovin. Inscenace *Faust* vznikla pro tradici českého divadla netradičně podle obou dílů Goethovy dramatické básně a je tak jedním z nejrozsáhlejších divadelních děl, která byla a jsou na jevišti Divadla pod Palmovkou uváděna. *Faust* (uváděný také s anglickými titulky) se stal jednou z nejdiskutovanějších inscenací roku 2019 v kontextu českého divadla a patří mezi nejsledovanější pražské inscenace – především v řadách divadelní a kulturní veřejnosti. Dramaturgické záměry se naplnit podařilo. Režie: Jan Kláta.

BEZRUKÝ FRANTÍK

Dramaturgickým záměrem bylo navázání na dlouhodobě sledovanou a divácky velmi úspěšnou programovou linii studiové scény Divadla pod Palmovkou Studia PALM OFF, kterou lze označit jako travestie či pastiše inspirované skutečnými lidskými příběhy a událostmi. Zároveň jsme sledovali také cíl divadelně zpracovat širší veřejnosti dnes už málo známý, ale v mnohém živý a inspirativní příběh o nezdrbné touze rvát se s nepřízní osudu. Bezruký Frantík, slavná prvorepubliková osobnost, proslul svou dobrosrdečnou povahou a samozřejmě také tím, s jakou virtuozitou se naučil dělat nohama vše, co člověk potřebuje – psát i kreslit, obracet stránky, oblékat se, řídit automobil a k tomu ještě spoustu dalších činností, nad kterými se současníkům tajil dech. Černo-černá komedie o „českém Forestu Gumpovi“ se soustředila hlavně na vypjaté chvíle jeho života a boje o lidskou důstojnost probíhajícího na pozadí nelehkých novodobých českých dějin. Inscenace uváděná i s anglickými titulky, ve které v hlavní roli exceluje Jakub Albrecht, vyvolala takový zájem diváků, že bude v roce 2020 přenesena na Velkou scénu Divadla pod Palmovkou. Dramaturgické záměry se naplnit podařilo. Režie: F. X. Kalba.

HAPPY CHICKEN CZ – drůbeží farma

Dramaturgickým záměrem bylo pokračování v úspěšné programové linii našeho divadla, kterou je současná autorská česká hra reagující na aktuální podněty a témata současnosti. Dramaturgické novum oproti většině jiných podobných pokusů objevujících se v českých divadlech pak představovala skutečnost, že inscenace *Happy Chicken* nebyla zamýšlena pro studiové prostředí, ale naopak pro běžné kukátkové jeviště s jehož možnostmi od počátku pracovala. Inscenace *Happy Chicken CZ* má ambici zachytit, analyzovat a rekapitulovat stav, do kterého jsme jako společnost po třiceti letech od návratu svobody do naší země dospěli. A to včetně řady ožehavých témat, která zatím v podstatě nebyla na českém klasickém divadelním jevišti zpracována. Černá komedie se satirickými a groteskními prvky Michala Langa se někdy až nemilosrdně dotýká mnoha tabuizovaných témat dnešní doby a nahlíží je způsobem dráždivě kontroverzním. Nabývá tak podoby skutečného politického divadla naší doby, které není prvoplánově hodnotící, ale které se snaží vidět realitu takovou, jaká je. Dramaturgický záměr se naplnit podařilo a inscenace *Happy Chicken CZ*, která vyvolala značný zájem divadelních odborníků i diváků, bude od ledna 2020 uváděna také s anglickými titulky. Režie: Michal Lang.

REPRÍZOVANÉ TITULY

É. Pataki:

Edith a Marlene.

Premiéra: 22. 9. 1999

D. Seidler:

Králova řeč.

Premiéra 19. 4. 2013

D. C. Jackson:

Můj romantický příběh.

Premiéra: 23. 1. 2014

T. Dianiška a kol.:

1000 věcí, co mě serou.

Světová premiéra: 28. 11. 2014

ve Studiu PALM OFF

M. Goos:

FUK!

Premiéra: 18. 12. 2015

T. Dianiška:

Mlčení bobříků.

Světová premiéra 12. 2. 2016

ve Studiu PALM OFF

Molière:

Don Juan.

Premiéra 21. 10. 2016

T. Dianiška a kol.:

Mickey Mouse je mrtvý.

Pražská premiéra 4. 11. 2016

ve Studiu PALM OFF

H. Ibsen:

Nora (Domeček pro panenky).

Premiéra 16. 12. 2016

T. Baránek, T. Dianiška:

Jak sbalit ženu 2.0.

Česká premiéra 10. 2. 2017

ve Studiu PALM OFF

W. Allen:

Mocná Afrodíté.

Premiéra 10. 3. 2017

Derniéra: 4. 12. 2019

G. Flaubert, I. Klestilová:

Paní Bovaryová.

Česká premiéra: 19. 5. 2017

Derniéra: 8. 4. 2019

M. Norman, T. Stoppard, L. Hall:

Zamilovaný Shakespeare.

Pražská premiéra 24. 11. 2017

W. Shakespeare:

Něco za něco.

Premiéra: 27. 1. 2018

T. Dianiška:

Pust'te Donnu k maturitě!

Světová premiéra: 28. 2. 2018

ve Studiu PALM OFF

Blog Poslední důvod, proč se

nezabít a T. Dianiška:

Poslední důvod, proč se nezabít.

Světová premiéra: 18. 5. 2018

ve Studiu PALM OFF

K. Tučková, M. Lang:

Žitkovské bohyně.

Pražská premiéra: 14. 9. 2018

C. Churchill:

Sedmé nebe.

Česká premiéra: 17. 10. 2018

Derniéra: 4. 6. 2019

EDITH A MARLENE

Inscenace byla z dramaturgického hlediska i v tomto roce nasazována jakožto mimořádně zdařilý počín v žánru hudebního divadla se silným a atraktivním příběhem. *Edith a Marlene* navíc volně navazuje na dlouhou tradici Divadla pod Palmovkou v oblasti hudebně-divadelních žánrů a také na tradici hudebních kabaretů a malých scén. Dalším důvodem k reprízování pak byla také ambice připomenout zlatou éru šansonu a tragikomické životní osudy dvou velkých hvězd – Edith Piaf a Marlene Dietrich. *Edith a Marlene* patří s více než 310 odehranými reprízami mezi nejhranější pražské divadelní inscenace vůbec a také proto zůstává stále na repertoáru. Režie: Pavel Pecháček.

KRÁLOVA ŘEČ

Králova řeč je pevnou a divácky oblíbenou součástí programové linie divadla silných příběhů. Zároveň také divákům nabízí možnost zhlédnout po všech stránkách neobyčejně zdařilou hru současného autora. Zajímavý a vzrušující je děj hry, který se v obecné rovině dotýká tématu zraněného mužství a nutnosti čelit za určitých okolností sám sobě, v rovině konkrétní i historie naší státnosti a událostí bezprostředně předcházejících vypuknutí druhé světové války. Silný příběh „kockavého krále“ se navíc opírá o málo známé historické souvislosti, což bylo z dramaturgicko-historického hlediska rovněž zajímavé. V neposlední řadě byla z dramaturgického hlediska důležitá skutečnost, že hra nabízí velké a atraktivní herecké příležitosti. Obrovský ohlas inscenace, její značná divácká popularita a vysoká návštěvnost repríz zapříčinily, že zůstává nadále na repertoáru. Režie: Petr Kracik.

MŮJ ROMANTICKÝ PŘÍBĚH

Inscenace naplnila dramaturgický záměr uvést divácky atraktivní a moderní tragikomedii hovořící ryze současným jazykem a dotýkající se hned několika současných témat mimořádně naléhavých zvláště pro dnešní generaci „singles“. Jedná se o nepodbíživou a přitom divácky vděčnou komedii přinášející pozoruhodné herecké výkony a zábavu, ze které chvílemi běhá mráz po zádech. Inscenace *Můj romantický příběh* se setkala s příznivým diváckým přijetím a proto zůstává i nadále na repertoáru. Režie: Tomáš Svoboda.

1000 VĚCÍ, CO MĚ SEROU ANEB TVOJE BÁBA JE KOMEDIE

Tento autorský text uváděný v rámci Studia PalmOFF na studiové scéně dramaturgicky navázal na programovou linii „divadla popkultury“. Jedná se o divadelní verzi jednoho z neúspěšnějších internetových projektů současnosti, webového blogu „1000 věcí, co mě serou“. Hořká generační sonda do života současné mladé generace, jejich citového tápání, radostí, trápení a nadějí v podobě divadelní grotesky se u generačně spřízněného publika stala kultovní divadelní událostí svého druhu. Proto zůstává nadále na repertoáru. Režie: F. X. Kalba.

FUK!

Inscenace rozšířila repertoár Divadla pod Palmovkou o divácky atraktivní a přitom tematicky závažnou komedii, která nabídla velké herecké příležitosti i originální a výstižný pohled na současnost. *FUK!* vypráví o prázdnotě jednoho kdysi nerozlučného přátelství, lidské naivitě i bezohledné vypočítavosti vtípně se dotýkající také mužské ješitnosti, ambicí, sexuality i politických souvislostí. Inscenace divákům přinesla vynikající současnou nizozemskou hru respektované divadelní autorky a na divácky vstřícném půdorysu svižné a množstvím slovního i situačního humoru naplněné komedie ukázala bizarní, ale také melancholické a tragické podoby mužského středního věku. Inscenace se setkala s příznivým diváckým přijetím a proto zůstává i nadále na repertoáru. Režie: Petr Zelenka.

MLČENÍ BOBŘÍKŮ

Inscenace hry kmenového autora a čelné osobnosti Divadla F. X. Kalby Tomáše Dianišky s podtitulem *Totalitní horor o nástrahách skautingu* odvážným způsobem volně zpracovala příběh mladé skautky vězněné komunistickým režimem. Nevšední, ironický, nekompromisní a zároveň velmi trefný pohled na komunistickou totalitu, přináší nejen skvělou zábavu, ale také odkrývá zřůdnost komunistického a totalitního režimu. Inscenace je vytvořena se zcela výjimečnou pečlivostí, s pochopením pro historické souvislosti i zcela současný jevištní jazyk. Představení, postavené na šízravém humoru i smrtelně vážných tématech, si získalo značnou pozornost diváků a odborné kritiky, autor Tomáš Dianiška pak v rámci Cen divadelní kritiky získal prestižní ocenění Talent roku. Inscenace byla opakovaně zmiňována v odborných anketách mezi nejlepšími inscenacemi. Pro značný zájem diváků a své nesporné kvality zůstává inscenace v repertoáru divadla i v roce 2020. Režie: Jan Frič.

LASKAVÉ BOHYNĚ

Divadelní podoba rozsáhlého kultovního románu amerického autora Jonathana Littella, který je právem považovaný za jednu z největších literárních událostí posledních let, se na jevišti Divadla pod Palmovkou prosadila v podobě rozměrného a dechberoucího a sugestivního dramatického plátna. Silný a dramatický příběh plný nadšení, oddanosti, ukrývané sexuální touhy, přátelství, ale i chladné a syrové racionality, citové vyprahlosti či nejrůznějších vnitřních běsů, odhaluje s děsivou názorností obrovské nebezpečí číhající za určitých okolností na kohokoliv. Inscenace vzbudila značný pozitivní ohlas u diváků i odborné veřejnosti (Jan Teplý získal za svůj mimořádný herecký výkon v hlavní roli nominaci na Cenu Thálie) a proto – i pro své nesporné kvality – zůstává nadále na repertoáru. Od ledna 2018 je navíc doprovázena také anglickými titulky. Režie: Michal Lang.

DON JUAN

Inscenace navázala na respektovanou dramaturgickou linii Divadla pod Palmovkou usilující o programové uvádění klasických her v moderním tvaru, který by současnému divákovi představil klasické hry poctivě a s pokorou, ale přitom v podobě, která bude vycházet z principů moderního divadla. *Don Juan* oplývá silou i schopnostmi, a zároveň je spalován milostnou vášní, kterou nedokáže utišit. Jediné, čemu sevillský svědce skutečně věří, je neúprosná logika, že „dvě a dvě jsou čtyři“, a že svět byl stvořen proto, aby se na něm mohl dobře bavit. City, touhy, sny a to, co člověka přesahuje, jsou pro něj hodné pouze posměchu. Na své cestě životem je však nakonec nucen setkat se sám se sebou. Radek Valenta a Tereza Dočkalová získali za své výkony v této inscenaci nominaci na Cenu Thálie. Inscenace byla příznivě přijata odbornou i diváckou veřejností a proto zůstává na repertoáru i v divadelní sezoně 2020. Režie: Michal Lang.

MICKEY MOUSE JE MRTVÝ

Mickey Mouse je mrtvý je nekompromisní výpovědí o hledání místa v životě, ale zároveň i jakousi „psychedelickou detektivkou“ o prolínání reality a halucinace, které může mít doslova fatální následky. Anna utekla z domova. Filip miluje fyziku a perník. Nikola je divná. A sny jsou bez hranic... Inscenace, která se okamžitě po svém prvním uvedení v Liberci stala doslova kultovní záležitostí, byla do prostor Studia PalmOFF přenesena úspěšně a těší se i zde zájmu diváků, zejména pak generačních vrstevníků účinkujících tvůrců. Inscenace přináší řadu nesporných kvalit, ať již jde o skutečnost, že se jedná o současnou autorskou hru, nebo o způsob, jakým je konstruována, či o témata, kterým se věnuje. Proto zůstává nadále na repertoáru. Režie: F. X. Kalba.

NORA (domeček pro panenky)

Dramaturgickým záměrem bylo uvést v rámci naší dramaturgické linie další klasický divadelní text v současné podobě a za použití současných divadelních postupů. Zároveň se jedná o inscenaci, která navazuje na působení režiséra Jana Nebeského – v našem divadle před téměř třiceti lety zahájil svou režijní práci a současně zde inscenoval svou první ibsenovskou hru. *Nora* zároveň umožnila přinést na současné jeviště hned několik závažných témat, která jsou i dnes více než živá: problematiku dluhů, protekcionismu, lidské bezskrupulóznosti, cynismu, ale i křehkosti a důvěry – a především pak ženské role v rodině, chcete-li ženské emancipace. Inscenace přinesla především do detailů propracovanou a originální režijní koncepci, kterou korunovaly vynikající herecké výkony všech účinkujících – zvláště pak Terezy Dočkalové v titulní roli, která za ni obdržela Cenu Thálie. Počtem repríz se jedná o inscenaci *Nory*, která dosáhla zatím největšího počtu repríz v dějinách českého divadla. Tato mimořádná divadelní událost velmi zaujala odbornou i diváckou veřejnost a proto zůstává na repertoáru. Režie: Jan Nebeský.

JAK SBALIT ŽENU 2.0

Dramaturgický záměr sledoval především tři cíle. Prvním bylo uvedení divácky zajímavé generační komedie vyhovující inscenačnímu stylu Divadla F. X. Kalby a také autorskému zaměření jeho kmenového autora a organizátora Tomáše Dianišky. Druhým záměrem bylo divadelní zachycení jednoho z podstatných společenských témat současnosti, kterým je krize mužství a nesnadnost navazování intimních kontaktů. Třetím záměrem pak bylo vytvoření inscenace, která by umožnila hercům využít jejich potenciál pro komorně laděné hry, současné divadelní tragikomické grotesky a velmi kontaktní způsob herectví. Inscenace všechny tyto stanovené dramaturgické ambice naplnila, je divácky značně populární a vyhledávaná jako svérázná divadelní příručka mapující „úskalí“ vznikající při navazování vztahů a hledání mužského sebevědomí. Inscenace zůstává pro mimořádný zájem diváků a své divadelní kvality na repertoáru. Režie: F. X. Kalba.

MOCNÁ AFRODÍTÉ

Inscenace byla z dramaturgického hlediska nasazena především z potřeby po dobré, všestranně kvalitní, zajímavé, kultivované a inteligentní komedii. Allenova *Mocná Afrodité* patří bezesporu k nejdívaladelnějším a nejzajímavějším dílům tohoto nonkonformního autora, dotýká se mj. i antické mytologie, dramatu a vlastně i jádra evropské kultury a je zábavnou a divácky velmi vděčnou materií zachycující současné hrdinství v nečekané podobě „antihrdiny“ měnícího svůj malý svět citlivostí a empatií. Kultivovaná a inteligentní zábava, jejímž prostřednictvím může divák zjednodušeně ale ostře zahlédnout některé souvislosti moderního života v novém a nečekaném světle je jednou z podstatných programových linií Divadla pod Palmovkou prakticky od okamžiku jeho vzniku. Inscenace, která se těšila dobrému zájmu publika, měla derniéru na konci kalendářního roku 2019. Režie: Vojtěch Štěpánek.

PANÍ BOVARYOVÁ

Dramaturgickým záměrem vedoucím k uvedení tohoto rozsáhlého díla v české premiéře byla zejména snaha otevřít divácky atraktivním způsobem téma úlohy ženy v rodině a ve společnosti. Flaubertův román je především o hledání lásky, osamocení ve vztahu, který není v pravém slova smyslu partnerský a o únicích inspirovaných tlakem nemocné společnosti. Vedle toho je ale také silně kritickým dílem zpracovávajícím i dnes velmi aktuální téma dluhů a ženské emancipace, která zde ovšem ostře naráží na nejrůznější limity dané společenskými zvyklostmi, pokrytectvím a také rozporuplností hlavní hrdinky. Tragikomický příběh Emy Bovaryové se měl stát obrazem společnosti, která je sice od naší doby poměrně vzdálená, jejíž problémy a základní témata se však dosud uspokojivě nepodařilo vyřešit a jsou proto do značné míry i našimi problémy a tématy. Inscenace, která patřila mezi velkoryse výtvarně řešená divadelní díla, měla derniéru v dubnu 2019. Režie: Michal Lang.

ZAMILOVANÝ SHAKESPEARE

Dramaturgickým záměrem bylo uvedení zajímavé, dráždivé, velkolepé, košaté a zalidněné komedie, která by vedle divácké atraktivity umožnila také vznik dobrých hereckých výkonů a přinesla na divadelní jeviště originální témata, rafinovanou hravost, kultivovaný humor a nečekané jevištní postupy. Částečně fiktivní, ale o historické realie pevně opřená travestie o Shakespearově mládí, okolnostech vzniku nejslavnější tragédie všech dob *Romea a Julie* a alžbětinském divadle má přesah i do současnosti tím, že umožňuje srovnávat divadelní a ekonomické souvislosti alžbětinské éry se současností. Výsledkem je divadelní sonda do Shakespearovy doby, zachycující přítom mnohé rysy divadla napříč dějinami – to současné nevyjímá. Inscenace patří k nejvelkorysejším jevištním dílům Divadla pod Palmovkou, která vyvolává značný a pozitivní zájem diváků i odborné veřejnosti. Proto zůstává na repertoáru i v roce 2020. Režie: Michal Lang.

NĚCO ZA NĚCO

Dramaturgický záměr uvedení inscenace *Něco za něco* sledoval především tři hlavní cíle. Prvním bylo uvedení klasického textu, který nabízí aktuální pohledy na současnou společnost. Další dramaturgickou rovinnou vedoucí k rozhodnutí tento titul inscenovat pak byla skutečnost, že se Shakespearův text velmi ostrým až nemilosrdným způsobem dotýká tématu úlohy ženy v převážně mužské společnosti. V neposlední řadě pro inscenování právě tohoto divadelního titulu hovořil zájem jednoho z nejlepších evropských režisérů Jana Klaty (držitele Evropské divadelní ceny nové divadelní reality), který se na půdorysu Shakespearovy hry rozhodl rozehrát ryze současné divadlo o nepříjemných a někdy i tabuizovaných společenských a politických tématech. Inscenace byla v anketě českých divadelních kritiků vyhlášena nejlepší inscenací roku a úspěšně se představila na několika zahraničních divadelních přehlídkách (v Divadle pod Palmovkou je uváděna také s anglickými titulky). Jako jedna z nejlépe hodnocených inscenací českého divadla zůstává na repertoáru i v roce 2020. Režie: Jan Klata.

PUSŤTE DONNU K MATURITĚ!

Hlavním dramaturgickým záměrem bylo pokračování v programové linii Divadla pod Palmovkou, která si vydobyla značnou popularitu a zájem divadelní veřejnosti, ale také snaha vyjádřit se divadelními prostředky k atmosféře a dění „divokých devadesátých let“. Za použití řady „popkulturních“ odkazů, které silně ovlivnily dětství a dospívání dnešních třicátníků, se v inscenaci odvíjí fiktivní příběh, ve kterém se postavy z amerického seriálu pro mládež dostaly do reality českých devadesátých let. Zájem diváků a pozitivní hodnocení divadelních odborníků svědčí o živosti a naléhavosti zpracovávaných témat i kvalitě inscenace, která byla pro enormní zájem obecnosti v lednu 2019 přenesena na Velkou scénu Divadla pod Palmovkou. Inscenace se nadále těší značnému zájmu publika a proto zůstává na divadelním repertoáru i v roce 2020. Režie: F. X. Kalba.

POSLEDNÍ DŮVOD, PROČ SE NEZABÍT

Po úspěchu Dianiškovy divadelní verze blogu *1000 věcí, co mě serou* se skupina kolem Tomáše Dianišky rozhodla převést do divadelní podoby další blog z dílny stejných autorů, tentokrát s poněkud nadějnějším názvem než měl jeho předchůdce – a sice *Poslední důvod, proč se nezabít*. Generačně laděná černá groteska o krizi současných třicátníků a nesnadném hledání svého příslovečného „místa na slunci“ navíc z dramaturgického hlediska představuje cennou i autentickou zprávu o životě dnešní mladé generace i skvělý příklad současných možností komediálního divadla. Pozitivní reakce diváků zaplňujících do posledního místa každé představení svědčí o tom, že tato „zpráva“ o životě ve středním věku je pro jeho generaci (ale nejen pro ní) výstižná a trefná. Proto inscenace zůstává i nadále na repertoáru. Režie: F. X. Kalba.

ŽITKOVSKÉ BOHYNĚ

Nová dramaturgická mezinárodně úspěšného románu Kateřiny Tučkové vytvořená přímo pro Divadlo pod Palmovkou Michalem Langem usiluje o divadelní zpracování silného příběhu o zaniklém světě žen, které dovedly léčit a vidět do minulosti a budoucnosti, ale také o divácky atraktivní zpracování mnoha dnes tabuizovaných témat, kterým se část současné české společnosti usilovně brání. Dramaturgickým záměrem bylo vytvořit na základě mimořádně atraktivního a hluboce lidského příběhu mnohovýšňevý jevištní obraz dějin českého dvacátého století i s jeho stíny, které doléhají i na naši současnost včetně těch nejtemnějších – nacismu a komunismu. „Obyčejné“ lidské zlo, touha po pomstě, žárlivost a nenaplněná láska se zde střetávají s „velkými dějinami“ v podobě, která v dnešní době představuje jedno z nejvýraznějších děl usilujících zpracovat toto nanejvýš aktuální téma. Zároveň jde také v jistém smyslu o originální pohled na tzv. „českou otázku“ a „smysl dějin“, které jsou mj. příspěvkem Divadla pod Palmovkou ke stoletému výročí vzniku Československa. Inscenace, která je uváděna i s anglickými titulky, se těší mimořádnému diváckému zájmu a je vysoce hodnocena divadelními odborníky. Proto zůstává i nadále na repertoáru. Režie: Michal Lang.

SEDMÉ NEBE

Nesmírně dráždivá hra dotýkající se mj. tématu společenské a sexuální identity, ale také mnoha témat politických a historických, byla pro potřeby inscenace Divadla pod Palmovkou nově přeložena. Hra z nečekaných úhlů pohledu sledovala vazby a rozdíly mezi viktoriánskou érou, kdy se říkalo, že největším životním štěstím je být mladý a Angličan, a mezi současností, přičemž výsledek tohoto neortodoxního srovnání může působit dosti překvapivě. Uvedení tohoto díla vysoce ceněné dramatičky přineslo řadu pozoruhodných a kvalitních hereckých výkonů – a také pozornost divadelních odborníků. Zároveň se z dramaturgického hlediska jednalo o pokračování snahy zvát ke spolupráci výrazné zahraniční tvůrce – po polském režisérovi Janu Klatovi slovenského režiséra Eduarda Kudláče. Inscenace byla oceněna na jediném českém festivalu komediálního divadla GRAND Festival smíchu v Pardubicích hned dvěma hlavními hereckými cenami. Zájem publika však o tento typ progresivní dramatiky bohužel zůstal za očekáváním, proto měla inscenace v červnu 2019 derniéru. Režie: Eduard Kudláč.

RECENZE Z PREMIÉR

BEZRUKÝ FRANTÍK

„I přes vážnější vyznění některých scén je zde však stále plno prostoru pro humor, který je chvílemi také dost černý. Co se hereckých výkonů týče, je třeba naprosto smeknout před Jakubem Albrechtem v roli Frantíka, který postavu ztvárnil přesvědčivě a bez zbytečného přehrávání. A samozřejmě bez rukou. Někde mu sice kolegové pomohou – uvázat si kravatu ani uplést košík skutečně nedokázal, ovšem obléct si sako nebo psát mu nečinilo nejmenší potíže. Výtečná byla také Tereza Dočkalová, zejména v roli Frantíkovy matky. Na jevišti se jí a Jakubu Albrechtovi podařilo vytvořit perfektní souhru. Trochu škoda je výpravy, která byla velmi zjednodušená na bílá plátna, nicméně je pochopitelné, že pro Studio PALM OFF situované ve čtvrtém patře nějaká složitější scénografie nepřipadá v úvahu. Co však chybělo výtvarné složce, doháněla hudba, na níž se podíleli Igor Orozovič s Ivanem Acherem. Hudební linka inscenace byla výrazná, avšak nikoli rušivá. Svou dynamikou, nebo naopak jemností hudba dotvářela a podpořila vyznění jednotlivých scén i inscenace jako celku.“

Soňa Hanušová – kulturio.cz

<https://kulturio.cz/recenze-bezruky-frantik-divadlo-pod-palmovkou/>

Frantíka ztvárňuje v soustředěné kreaci Jakub Albrecht jako individualitu dozrávající bolestnými zkušenostmi a předvádí na jevišti mimo jiné až akrobatickou dovednost. Část mládí chlapec stráví v Jedličkově ústavu, kde je mu svým nesentimentálním výchovným působením nápomocen pedagog František Bakule (Igor Orozovič), posléze v sobě objevuje podnikatelského ducha, důležitou epizodou jeho zrání je setkání s válečnými invalidy, kteří jsou v Jedličkově ústavu dočasně umístěni. Frantík se dostane i do Ameriky, kde ho obdivují prezident Harding a Henry Ford.

Později z ústavu odejde, osamostatní se a otevře si na Valašsku restauraci. Události druhé světové války jsou v inscenaci připomenuty jen krátce, zato pounorové znárodnování Františka postihne s neúprosnou drtivostí. Jevišťe má tvar cirkusového šapitó a po finálovém promítnutí několika fotografií se skutečným Františkem Filipem plátno stanu povolí a padá.

Inscenaci charakterizuje narace filmového typu, při naznačení některých epizod se brzy zatmí a fabule rychle spěje dál, jiné situace jsou rozehrány a vypointovány. I v takto „přelétavém“ temporytmu vynikne připravenost, ba přesnost protagonistů, kromě Albrechta a Orozoviče (a již zmíněného Dianišky) ke zdaru celku přispívají Tereza Dočkalová, Nataša Mikulová a Adam Vacula. Ztvárňují více rolí a na malé ploše dokáží vytvořit nezapomenutelní miniatury, Dočkalová například Frantíkovu matku i „osudovou“ pedagožku Milušku, Mikulová spolužačku Evu (postihla ji mozková obrna), Vacula pak řadu „drsnáků“, kteří svou netaktností, ba surovostí znepříjemňují Františkovi život.

Jan Kerbr – lidové noviny

<https://www.lidovky.cz/kultura/recenze-dalsi-libensky-zarez-f-x-kalby-bezruky-jedinec-stoji-celem-proti-historii.>

A191018_104708_In_kultura_jto

Dianiškův a Orozovičův text rozhodně není nějaký improvizovaný scénář, ale velmi promyšleně vystavená hra, kterou všudypřítomně prostupuje slovní i situační humor. Dělat si legraci z handicapu je možná ještě víc na hraně než s nadsázkou vyprávět příběh obětí komunistického režimu jako v jiné Dianiškově hře Mlčení bobříků. Při některých hláškách se až tají dech. Třeba když doktor matce chválí miminko slovy: *On je to jinak hezkej kluk – samá noha, samá noha...* a nabízí jeho usmrcení, nebo když malý Frantík v kostele řeší, za co by ho ukřižovali, když nemá ruce. Osvědčenou „kalbovskou“ trojku Tomáše Dianišku, Jakuba Albrechta a Terezu Dočkalovou tentokrát na scéně stylizované jako cirkusové šapitó doplnili Igor Orozovič, Nataša Mikulová a Adam Vacula. Roli Bezrukého Frantíka hraje výtečně nejen po duchu, ale i s obdivuhodnou fyzickou obratností Jakub Albrecht. Bezprostředností a autenticitou bezezbytku naplňuje úsloví „čistému vše čistě“. Igoru Orozovičovi, který je iniciátorem této pozoruhodné inscenace i spoluautorem hudební složky (společně s Ivanem Acherem), připadla úloha Františka Bakuleho, inspirovaná osobností nekonvenčního pedagoga, který v Jedličkově ústavu vychovával handicapované děti k samostatnosti. Ostatní herci s nezaměnitelným humorem a bezpředsudečností „figurují“ mnoho menších, typově vyhraněných postav. Nepřehlédnutelnou výhodou tohoto ansámblu je vzájemné napojení, společný humor, přesné citění nadsázky. Pozitivní energie, kterou prostřednictvím hry přenáší na své publikum.

Marie Reslová – divadelní noviny
<https://www.divadelni-noviny.cz/bezruky-frantik-recenze>

Více než smysluplná inscenace, která silou působivých divadelních prostředků připomene pozoruhodný příběh Františka Filipa. Jeho odhodlání vzdorovat nepříznivému osudu, který mu odepřel horní končetiny, je vykresleno bez sentimentálních příkras, povětšinou v rytmu černočerného humoru, přesto ale i s respektem k vyznění dojemných podtónů. Vynikající výkon Jakuba Albrechta v titulní roli podporují a obohacují jeho skvěle sehraní kolegové. Divácky zážitek, který z paměti jen tak nevyzmizí.

Helena Grégrová, i-divadlo 18. 12. 2019

Bezruký Frantík není jenom příběhem o diskriminaci a otázkách vztahu majoritní společnosti k lidem s handicapem. Na pozadí vyprávění se odehrávají také české dějiny během dvou světových válek i příběh Jedličkova ústavu. Autorům se v něm podařilo ukázat, že ve srovnání s lidmi s opravdu špatnými výchozími společenskými podmínkami se leckteré problémy jeví jako banální. Hra dává publiku pocit, že život je fajn, ať už je jakýkoliv. A to je v době plné katastrofických scénářů docela úspěch.

Marie Kerbrlová, Rádio Wave
<https://wave.rozhlas.cz/nova-inscenace-bezruky-frantik-na-palmovce-je-oda-na-odvahu-i-pribeh-jedlickova-8094439>

Skutečný osud Františka Filipa, jenž se narodil bez horních končetin, se T. Dianiškovi a I. Orozovičovi stal volnou inspirací pro příběh o silné vůli k boji s handicapem a k vydobytí si místa na světě i v životě. Ale také o diskriminaci, předsudcích, dobových paradoxech atd. Dianiška vypráví s humorem sobě vlastním, ale nevyhýbá se ani situacím smutným a dojemným. Divák se nejen pobaví, ale má i o čem přemýšlet. Maximálně využitý prostor malé scény, zdařilá hudební složka. Vyčerpávající a pohybově náročný výkon podává J. Albrecht, ostatní herci mu nejsou pouhými příhrávači.

Pavel Širmer, i-divadlo
<https://www.i-divadlo.cz/divadlo/divadlo-pod-palmovkou/bezruky-frantik>

FAUST

Výsledná mozaika svědčí o úzkosti ze současného světa, který se „upsal ďáblu“. Režisér ho vidí jako veselý apokalyptický hřbitov pouťových atrakcí, popkulturní show a přehlídku neuróz i groteskních mocenských rituálů. Goethův text interpretuje coby podobenství o pošetilém lidstvu, jehož je Faust zástupcem, posedlém touhou ovládnout přírodu a učinit každého šťastným.

Na konci Faustova „velkého díla“, jak v představení ironicky poznamenává jeho průvodce Mefisto, však nečeká odvodňovací příkop, který má umožnit osídlení močálů, ale hrob. A z mlhy jako špatné svědomí přicházejí tři Faustovy ženy: Matka, Markéta a Helena jako Bída, Starost a Strast.

Klata se jako bytostný divadelník se smyslem pro show a sebe prezentaci pohybuje na hraně. Ale podezírat ho z povrchnosti nelze.

Lidové noviny – Marie Reslová

<https://magazin.aktualne.cz/kultura/divadlo/goethe-faust-jan-klata-divadlo-pod-palmovkou-recenze/r~1d89270a3f5d11e998d70cc47ab5f1122/>

Klatova inscenace má jistě i další silné momenty. Začíná pod stožárem rozhlasového tlampače dokonce velmi slibně, z Ducha země jde patřičná hrůza včetně jeho upírského polibku i odmrštění Fausta, na rozdíl od Fischera režisér správně přečetl i Goethovy kočkodany („Meerkatze“) ne jako kočky, ale opice a vystříhl s nimi mrazivě aktuální scénu kolektivního lynče odlišného opičáka i s ukřižováním na stožáru. Nápaditý je i Mefistův injekční odběr krve při podpisu kontraktu či čertem počítačově řízený souboj s Valentinem. A nebýt trapně karikovaných milostných scén s Markétou, první třetina by byla až strhující.

Vladimír Just – Divadelní noviny

<https://www.divadelni-noviny.cz/divadlo-pod-palmovkou-faust-recenze>

Díky tomuto vymezení jednotlivými songy připomínal Faust spíše hitparádu s videoklipy nebo koncert. Což ale vůbec není myšleno negativně, protože zde se právě ukázala i síla souboru. Choreografie paviání tlupy či dělníků kopajících hrob považuji za nejlepší momenty představení. Škoda jen, že hudba byla mnohdy rázně useknuta, naráz vypnuta třeba i v půlce slova, což bylo celkem rušivé, a navíc působilo jako zvukařova chyba.

Soňa Hanušová - kulturio

<https://kulturio.cz/recenze-faust-divadlo-pod-palmovku-praha/>

Klatova inscenace je v prostředcích okázalá, ve výpovědi skoupější. Nicméně, pochvalu si rozhodně zaslouží celý herecký ansámbl od Jana Teplého (Faust) a Terezy Dočkalové (Mefisto) až po posledního člena chóru pro velké nasazení, které na scéně odvádějí. A přes výhrady, které lze k inscenaci pocítovat, je dobře, že na Palmovce dávají domácímu publiku už podruhé šanci nahlédnout kromě tradiční činohry i do odlišného způsobu, jak se jinde ve světě dělá divadlo.

Radmila Hrdinová – Právo

<https://www.novinky.cz/kultura/clanek/recenze-klatuv-faust-jako-hra-bez-manualu-40273044>

Moderní tyjatr s více než tříhodinovou stopáží, který prolétne divákům se svítícími růžky na hlavě před očima jako nic, neustále šponuje a nastavuje hru na kočku a na myš, kde má zdánlivě znuděný Mefisto nebohého doktůrka trvale „na háku“.

Server Informuji.cz

<https://www.informuji.cz/clanky/6217-upsani-janu-klatovi-polsky-reziser-rozjizdi-s-faustem-provokativni-hru-ktere-divak/>

Klatův styl se nezapře, v jeho razantním uchopení poznáváme prostředky z předchozích inscenací (včetně loňského libeňského nastudování Shakespearovy hry Něco za něco), ovšem jinak rozvíjené. Opět jsou tu odkazy na popkulturu, hudební výběr, který se doslova na diváka valí jako burácející vlnobití, divoké, agresivně stylizované sborové výstupy, psychofyzické herectví a vynalézavé, často nečekané řešení situací. Jako by se divák účastnil prohlídky starého klasika, divadelně barvitě a nemilosrdně komentované dnešními očima. Svět je jeden velký cirkus, jarmark marnosti a výprodej. Klata nás provádí po Goethově textu s velkou jízlivostí a výsměchem, nic mu není svaté. Od počátku všechno ironizuje, i ty nejvzývanější mýty, zesměšňuje stará i nová klišé, ostatně hned v úvodu inscenace tlupa opičáků na tlampači ukřičuje odlišného opičáka.

Jana Machalická – lidovky.cz

https://www.lidovky.cz/kultura/k-dablovi-mame-vsichni-blizko-reziser-klata-ve-faustovi-zesmesnuje-neresti-i-icnosti.A190308_104028_in_kultura_jto

Cožpak se to děje s Faustem?

Faust, rež. Jan Klata, Divadlo pod Palmovkou, Praha

DARIUSZ KOSIŃSKI

„Jan Klata se vrací na Palmovku!“ hlásaly titulky českých divadelních médií před premiérou Goethova Fausta v Divadle pod Palmovkou v pražské Libni.

Na Palmovku to z centra trvá deset minut metrem, ale podle pražské divadelní geografie je to „periferní“ scéna odlišující se od tradičních institucí s Národním divadlem v čele lokalizovaných v centru metropole. Tato „perifernost“ udivuje tím víc, že libeňské divadlo patří od doby, kdy se jeho vedení v roce 2013 ujal (i v Polsku známý) režisér a hudebník Michal Lang, k nejzajímavějším scénám v Česku. K posílení jeho významu přispěl také Jan Klata, jehož podání Shakespearova *Něco za něco* bylo kritiky označeno za nejlepší inscenaci roku 2018. Není tedy překvapením, že návrat polského režiséra na Palmovku byl spojen s obrovskými nadějemi.

Nakolik mohu soudit, v českých recenzích převažuje tón mírného zklamání a rozčarování. Byla snad očekávání příliš vysoká? Nebo snad došlo na pravidlo Sade: *It's never as good as the first time*? Mě *Faust* v každém případě nezklamal; za to mě silně zaujal.

VJ Klata

Je třeba říci, že pokud jde o inscenace Goethova takzvaného veledíla, nemívám velká očekávání. Drze používám slovo „takzvaného“, protože *Faust* (zejména čteme-li jej vcelku, a ne pouze jako melodramatické operní libreto o svedené Markétce a zlotřilém ďáblíkovi) je podle mého názoru přeceňovaný poetický špalek přetékající učeností přidušený rozvláchnými morálními ponaučeními, a především prosáklý pocitem vlastního nebetyčně elitního génia. Přesně takhle píšou úspěšní a převelice erudovaní dvořané. Literatura vyprodukovaná v důsledku jejich dobře zorganizované a zajištěné práce vzbuzuje nadšení ostatních úspěšných vzdělavců, na scéně si však vede mizerně. Za svůj divadelní život jsem viděl inscenaci *Fausta* hned několik a všechny se mi zdály nudné, šustily papírem; velké překvapení to pro mě nebylo – z papíru je dost těžké vydobýt něco víc než opět papír.

Papír ovšem můžete rozstříhat, potřhat a do mezer takto vzniklých vlepit vlastní věci formulované vlastním jazykem. A přesně to dělá ve své adaptaci Klata: zachovává klíčové prvky kostry Goethem vytvořené konstrukce, ale mezi nimi a na nich rozehrává svou vlastní kompozici. Odmítá přitom biografii díla zafixované výrazné dělení na první a druhou část. Jak víme, první část v kvaziromantickém duchu Goethe uvedl v roce 1808, zatímco druhou část představující myšlenkovou a uměleckou závěť jeho zralého věku dokončil teprve několik měsíců před smrtí v roce 1832. Obě části se výrazně liší, pokud jde o styl, intelektuální náročnost a také estetický projev. Klata však Faustovy osudy představené v textu vnímá jako pokračování jednoho a téhož příběhu a pomocí vlastního rozpoznatelného scénického stylu mu dodává relativní jednodušnost a narativní i problémovou kohezi. Představení se dělí do tří částí: první končí scénou Markétčiny smrti, druhá zahrnuje scény u císaře a příběh Faustova manželství s Helenou, třetí obsahuje finální scény s vysoušením moře a Filemonem a Baukidou a vrcholí smrtí a spasením titulního hrdiny.

Rytmus představení však neurčuje toto třetinové dělení, nýbrž celé kompozici dominující pravidlo proplétání dramaticko-dialogických scén s rozsáhlými dramaticko-hudebními sekvencemi, které několik českých recenzentů označilo za videoklipy. Jsou skutečně vystavěny jako autonomní celky ovládané hudbou a zorganizované tak, aby jí vyvolávaný dojem posiloval obrazové sdělení představující nikoli inscenaci, ale komentář témat nabízený Goethovým dramatem.

Uvedu dva výrazné a scénicky vynikající příklady. V první části Klata pomíjí operou a baletem tak oblíbené sekvence *Auerbachův sklep* a *Valpuržina noc*. Místo nich dvakrát inscenuje scénu označenou jako Nebeská orgie. Mužští hrdinové se usadí do dvou řad na modrých sedačkách připomínajících sály multikin a v rytmu hlasité hudby prožívají erotické vytržení. Poprvé je scéna spíše introvertní: herci sedí prkenně, groteskně křiví obličej, ale budí dojem, že jsou uzavřeni ve svých fantaziích. Při opakování scény drží každý z nich v ruce polovinu rozkrojeného ovoce: pomeranč, hrušku, meruňku či kiwi, kterou hladí způsobem jednoznačně asociujícím laskání vagíny. Mefistofeles (Tereza Dočkalová) přichází ke každému z herců s kamerou a v detailu zabírá prsty nejprve hladící a potom penetrující dužinu plodu. Scéna je vystavěna jako vizuální aluze, ale

právě díky své nedoslovnosti představuje velmi silný afektivní koktejl. Nahrazení scén, v nichž se „užívání si života“ portrétuje v typicky mužském duchu v kulísách romantického dobrodružství a explodující představitosti, zdvojenou sekvencí „orgií“, má evidentní etický i estetický rozměr. Erotické fantazie jsou zbaveny pozlátka a poklesají na úroveň samotářsky jalové a zároveň uboze zmnožené skupinově vykonávané náhražkové činnosti.

Jiný druh interpretačního posunu využil režisér ve finále první části (jak představení, tak dramatu). Když Faust (Jan Teplý) truchlí po Markétčině smrti, prostorem se rozléhá notoricky známá, vzosně rocková píseň kapely U2 *I Still Haven't Found What I Am Looking for*. Mefistofeles se chopí mikrofonu a jako by podrážděn patosem textu opakuje jeho slova a ironicky je vztahuje k Faustovi (*Yes, yes – he still has not found what he's looking for*). Klata zde ovšem nevyužívá klasickou verzi skladby známou z *The Joshua Tree*, nýbrž koncertní verzi nahranou na desce *Rattle and Hum*, v níž Bonovy vokální party přebírá sbor New Voices of Freedom. Když tento okamžik nahrávky přichází, vbíhají na scénu všichni herci a v extázi prozpěvují refrén nad Faustem klečícím vedle mrtvé Markétky. Romantické „nenasycení“ je povýšeno na úroveň, na níž se stává směšnou i ubohou pózou odehrávanou v téměř masochistické extázi. Zároveň však díky asociacím vyvolávaným písní a touto její konkrétní nahrávkou silně vyznívá jeho religiozní kontext.

Očima (i ušima)

Takové „vyšroubování“ estetických i emocionálních potenciometrů způsobuje, že pražské představení Jana Kláty je jako série výbuchů – silných scén přerušovaných jen relativně vzácně klidnějšími sekvencemi (což neznamená, že by také neunesly značný emocionální náboj). Hned jedna z prvních sekvencí představení má potenciál vzbudit závažné kontroverze: Faustovo (jen Faustovo?) znechucení lidstvem je inscenováno skutečně, abych tak řekl, punkovým způsobem. Skupina herců, kteří v celém představení tvoří jakýsi sbor, z něž se vždy vyloupnou jednotlivé postavy sekundující Faustovi, Mefistofelovi a Markétce, se promění v tlupu opic, které poskakují, vískají se a pošťuchují. V určitém okamžiku dojde v tlupě k pokusu o vzpouru: mladý samec zaútočí na starého vůdce. Je však poražen a zbit; ostatní opice jej vytáhnou na sloup nahoře ověšený čtyřmi megafony (zaznívají z nich všechny „nebeské“ hlasy počínaje představení otevírajícím Prologem v nebi), který celou dobu stojí v přední části scény. Nohy omdlelé opice opřou o zvláštní soklík, na sloup připevní příčné břevno a k němu přiváží rozpražené ruce oběti. Nakonec jí na hlavu nasadí masku mandrila. Není pochyb – před námi je Ukřižovaný. Aluze na pašijová představení překvapivě umocňuje také protáhlý tvar a rysy opičí masky na hlavě skloněné na prsa. Po chvíli začnou opice své oběti skládat hold, jako by ilustrovaly teorie Reného Girarda. Zdá se, že v nábožensky spíše indiferentních Čechách tato scéna velké emoce nevzbuzuje; lze se však domnívat, že v Polsku by mohla vyvolat poprask – pokud ne na základě paragrafu trestního zákoníku o urážce náboženského cítění, pak na základě zákoníku estetického – za přílišnou jednoduchost a efektnost (někdo by jistě dodal „lacinou“).

Opakovaně jsem se setkal s tím, že diváci, kteří nejsou Klatovými fanoušky, vyčítají jeho divadlu sklon ke zjednodušování či brutalizaci a nedostatek subtilnosti zkombinovaný s vášní pro silné inscenační nápady. Režisér tyto sklony skutečně má a ačkoli chápu, že jsou diváci, které taková estetika a performatika dráždí, já osobně přijímám Klatův postpunkový jazyk coby jemu vlastní styl, s nímž dokáže uvědoměle operovat a přesně jej využít k zesílení svého útoku na citlivost diváků. Pravdou však je, že ve *Faustovi* se tohoto útoku dopouští s výjimečnou intenzitou a mnoho výrazných inscenačních postupů působí dojmem, jako by se v nich režisér veškeré subtilnosti zříkal takřka demonstrativně.

Příkladem této strategie je Markétka hraná Kamilou Trnkovou: mladou rusovlasou dívku vyznačující se neobvyklým, něžně „andělským“ půvabem, Klata posadil na invalidní vozík s jednou „amputovanou“ nohou zasunutou pod zadek a druhou groteskně zkroucenou způsobem evokujícím triky pouličních žebráků. Tato chromá Markétka navíc mluví velmi nepřírozenou, pisklavou fistulí, která mění „sladké štěbetání“ nevinné dívenky v jakési idiotské skřeky. A to ještě není všechno – jednou za čas ztratí vědomí a usne v polovině věty. Ve výsledku je na jednu stranu těžké brát ji a její tragédii vážně, na druhou stranu a zároveň však to, že ublížil takto bezbranné osobě (svedl ji a opustil), Faustovi mimořádně přitěžuje; jeho „láska“ se stává přímo druhem perverze. Posílení prvků otevřeně bijících do očí svou umělostí vede k určitému překlopení situace na druhou stranu: umělost zpochybňuje sama sebe a podrývá to, co se na povrchu prezentuje jako ironie, kýč nebo karikatura.

Možná nejvýrazněji je tato strategie patrná ve finále představení. Když Faust umírá a jeho duše má být odnesena do pekla, rozléhá se sálem emočně nejvyprázdněnější, nejbanalizovanější skladba v dějinách rockové hudby – úvod *Stairway to Heaven* od

Led Zeppelin v patetickém aranžmá pro smyčcový orchestr. (Ve scéně svádění učil Faust Markétku hrát toto téma na kytaru.) Z hloubi jeviště přichází k milovanému v pramenech zářivého světla spasená a postižená zbavená dívka, jejíž (přece jen stále skrípavý) hlas se rozléhá z reproduktoru a pronáší slavnou frázi o spásné síle „věčného ženství“. Z popraskané černé klenby (skvělá kompozice Mirka Kaczmarka), která před smrtí klesla, jako by chtěla Fausta přimáčknout k zemi, se spustí asi dvacet malých sošek Panny Marie Neposkvrněné (čtyři stejné, jen o něco větší vyznačovaly v první části představení rohy Markétčina pokoje). Sošky se rozestaví na scéně, a právě v tomto „lese Madon“ dochází ke spasení učence a buřiče. Komplex obrazové a hudební kompozice je tak silně patetický a kýčovitý, že téměř není možné brát jej vážně. Její na povrchu výsměšný charakter mizí pod kobercovým náletem přemnožených symbolů spásy.

Spasený?

S touto takřka monumentálně kýčovitou, a přesto zároveň jaksi emocionálně působivou sekvencí před očima nastává vhodná chvíle položit si konečně otázku, jaký má Klatou rozehraný Faust smysl. Během představení jsem si vzpomněl, jak jsem se s režisérem setkal krátce po aféře kolem představení *Do Damašku*, které přerušila provokace samozvaných zástupců veřejnosti. Protest byl stejně hlasitý jako groteskně nešťastný, protože tato inscenace Augusta Strindberga žádné rouhání neobsahovala a nedorozumění kolem ní nevycházelo z tvaru představení, nýbrž z předsudků, jež si vůči němu část diváků vyprojektovala. Tehdy jsem se Jana Klaty zeptal, proč si pro první autorskou inscenaci poté, co převzal vedení Starého Teatru v Krakově, zvolil právě tuto hru – málo známé drama, které má daleko k očekávaným vzbuzeným jeho předchozími krakovskými inscenacemi jako např. sienkiewiczowska *Trilogie*. Odpověděl mi: „Já jsem si toho Strindberga chtěl udělat pro sebe.“

Mám dojem, že za rozhodnutím inscenovat *Fausta* stály podobně osobní motivace, jinými slovy že jde o představení, v němž se Jan Klata nezabývá ani tak světem (byť na něj samozřejmě také dojde) se zvláštním důrazem na svět politický, jako spíše sám sebou a svým vztahem k metafyzickým, ba dokonce – *horribile dictu* – eschatologickým tématům a otázkám.

Viděna jako relativně koherentní celek je pražská verze Faustových osudů skutečně příběhem hledání naplnění ve světě prosyceném a znuděným přemírou pokušení. Uspokojení tužeb se stalo banálně jednoduchým a přestalo být v jakémkoli ohledu uspokojující. Faust se stává součástí mechanizovaných orgií, ale zároveň se bouří proti světu, který je produkuje a konzumuje. Tato vzpoura se zpočátku projevuje touhou po smrti (inscenované – jak se na rebela rockerské generace hodí – za doprovodu *Space Oddity* Davida Bowieho), ale sebevraždě se vysměje Mefistofeles, který/kteřá (genderová identifikace této ženou hrané postavy je velmi nejasná) na Faustova dramatická gesta odpovídá pouze posměchem. Dočkalová oblečená v mikině s kapucí se pohybuje v pomalém rytmu vtěleného raperského beatu; zdá se, že reprezentuje následující, postfaustovskou generaci, generaci cool, která se nedokáže žádným způsobem nadchnout pro boje, strkanice a frustrace generace předcházející. Její reprezentant Faust nosí černou bundu a určitě ještě poslouchá Joy Division z kazet; zároveň však již cítí, že zoufalé hraniční činy jako je ten, který spáchal Ian Curtis, se už propadly do smrtelné směšnosti. Hledá tedy něco jiného a sám si nachází Markétku, jejíž výběr je pro Mefistu překvapivě (tak je tomu ostatně i u Goetha). Zdá se, že mladá dívka na vozíku přitahuje svou radikální odlišností; touha svést ji má v sobě zároveň cosi z touhy po svatosti i ze Stavroginova neodpuštělně absurdního zločinu. Nejdůležitější ovšem je, že Markétčina láska nezahání touhu uspokojované „nebeskými orgiemi“. Její smrt jde na Faustův účet, už předtím ale bylo jasné, že to, co hledal, v Markétce vůbec nenašel.

Zdá se, že to přináší teprve vztah s Helenou (Vendula Fialová). Faust nachází úplné štěstí v rodinném životě. Netrvá však dlouho. Jejich milovaný syn Euforion, (Adam Vacula) opouští rodný dům a umírá na předávkování, což je předvedeno v dojemné pohybové sekvenci (choreografie Mačko Prusak) za doprovodu *Push the Sky Away* Nicka Cavea. Při sledování a poslechu této scény jsem si nemohl nevzpomenout na smrt patnáctiletého syna tohoto australského zpěváka, která se v představení sice netematizuje, zároveň však této pasáži dodává jakousi bolestnou realnost. Faust ztrácí rodinu (Helena také umírá) a v posledním pokusu zachránit sám sebe se pokouší pracovat pro dobro lidstva. Toto abstraktní dobro celku s sebou ovšem nese násilí vůči jednotlivci. Ti, kdo považují Fausta za dobrodince, na jevišti přítomni nejsou. Jsou tu jen Filemon a Baukis. Krčí se v jakémsi ubohém malém stanu, který připomíná provizorní domovy lidí okupujících různá náměstí světa, a jsou odstraněni pro pohodlí těch, kteří realizují ambiciózní plány *for a greater good*.

Faust nakonec prohrává nikoli proto, že zůstává neuspokojen, ale proto, že cokoli, co dělá, je poznamenáno hříchem, vinou, již sám není schopen vykoupit. A není toho schopen ani Ukřižovaný – obětní opice uctívaná svými zabijáky. Vykoupení ale přesto přichází. Je kýčovitě umocněné, až na kost ponořené v estetice campu, snadno se dít uzavřít do závorek, avšak přichází – anebo se (to je opatrnější verze) objevuje jeho možnost. Objevuje se spolu se sochou Panny Marie. Ale ne tou banálně neposkrvněnou v blankytu a běli, mnohonásobně přítomnou v podobně laciných figurek. Ve finále je na jevišti ještě jedna socha, kterou sem na počátku poslední části přinesli herci pod vedením Mefista: tmavohnědá socha Panny Marie skloněné nad světem, poničená, s omšelými rysy a tvary, jako by ji vynesli z nějaké groty nebo pobožené kaple. Nebo z dávné vzpomínky. Není to postava věčného ženství ani všechápající matky. Je dokonce těžké říci, čeho je to postava. Samotná její přítomnost ve finální scéně se však stává znamením takřka nemožného spasení, zcela nezaslouženého, a právě proto reálného (zcela jinak než u Goetha, který Faustovo spasení na mnoha úrovních ospravedlňuje).

Nevím, zda nějak strašně netápu, když v pražském *Faustovi* čtu tak velice katolický příběh, který si navíc troufám pokládat za osobní. Možná si do tohoto představení prostě projektují svoje vlastní otázky? Trpím-li však skutečně touto mánií, tedy že Klatovo divadlo prožívám zvláště intenzivně, je možná založena právě na jakýchsi zvláštních podobnostech, paralelách a průsečících? Možná je Klata jediný polský režisér, který dokáže podivuhodně zachytit specifickou zkušenost lidí vycpaných po katolicku v komunistickém Polsku, kteří byli nejprve vrženi do smuty výjimečného stavu a poté do radostně hojného, konkurenci vychvalujícího kapitalismu, na nějž (jsme) nebyli připraveni? Možná, že jen v Klatově divadle tepe postpunkový nesouhlas se světem, jež nelze změnit? Tyto otázky kladu rétoricky a snad jsem přítom i trochu v rozpacích, jako bych příliš odkrýval karty. Je to ale zřejmě jediná cesta, jak odmítnout v Polsku převládající vnímání Klatova divadla jako výhradně politického a provokativního. Možná, že režisér musel vyjet na jih od našich hranic (po pražské premiéře připravil další v Bratislavě), aby se mohl bez tlaku domácích očekávání vrátit k etickým a metafyzickým otázkám, které byly přece tak výrazně přítomné v jeho dřívějších projektech (drama *Úsměv grapefruitu* a scénická adaptace *Vatikánských kobek*)? Ničím z toho si nejsem jistý; obrat v tvorbě Jana Klaty, který jsem pod Palmovkou spatřil, mě však velice zaujal. Hned po prázdninách se chystám do Bratislavy.

19. 6. 2019
Překlad: Anna Plasová

Dariusz Kosiński (narozen 1. července 1966) - polský teatrolog, dramatik a pedagog, profesor humanitních věd. Vedoucí katedry „Performatika“ na fakultě polonistiky na Jagellonské Univerzitě. Zabývá se uměním 19. století, polským divadlem a performativní tradicí, tvorbou Jerzyho Grotowského (je autorem jeho biografie). Byl členem redakce Sběratelských textů Grotowského a programovým ředitelem Institutu Jerzego Grotowskiego ve Vratislavi, zástupcem ředitele Divadelního Institutu Zbigniew Raszewski ve Varšavě, viceprezidentem Polské společnosti pro divadelní výzkum (2012–2016). Je laureátem ceny kněze Józefa Tischnera (2011) a ceny Jerzy Giedroyc (2012) za knihu „Polské divadlo. Příběhy.“

ROK NA VSI

Neokázalou, leč tvrdohlavou věrností vybavil postavu Kunze Radek Valenta a spolu s Annou Peřinovou v roli sestry Amáty ztělesňují jeden z mála čistých vztahů. V roli Frau Ebr se na libeňskou scénu vrátila Marie Málková, která svou mecenášku obdařila úlisnou přesládkostí, jež se v okamžiku zvrhne v nesmiřitelnou zášť. Pozoruhodný je i další libeňský návrat, a sice Miloslava Mejzlíka v roli Faráře – nepokorného vůči Bohu i lidem, hořce strádajícího vědomím předem prohraného, ale nikdy nevzdaného boje o spásu svého zpustlého ovčince. Rok na vsi vzdor tříhodinové délce dokáže temporytmem i konkrétním obrazem vesnice udržet diváckou pozornost. Je to poctivě vystavěné činoherní divadlo, jaké dnes není běžně k vidění. A libeňský soubor ukazuje ve velmi dobré kondici.

Divadelní noviny – Radmila Hrdinová, 18. února 2019
<https://www.divadelni-noviny.cz/rok-na-vsi-jako-moravsky-western>

Mezi těch několik zajímavých momentů jednoznačně patří motiv dětí, které mezi jednotlivými obdobími probíhají vesnicí a malují na dřevěné stěny různé nápisy a malůvky. Na bázi jakýchsi předpotopních sociálních sítí vždy veřejně publikují to, co si stejně celá vesnice špitá. Tedy kdo s kým, kdo koho a kdo co. Vtipný a hravý motiv zcela přebíjí případné klíšé, kterým obecně zařazení skotačících dětí na pódium hrozí. Jednoduchá a účelná scéna Jana Duška vůbec inscenaci svědčí – ze stropu se na herce střídavě spouští osvětlení, čímž se lehce přesouvá divákova pozornost na tu kterou postavu. Sjíždějící kříž jednoduše evokuje kostel, různě otvírané dveře zase jednotlivé chalupy. Dušek se tak velice snadno popral s měnicími se exteriéry a interiéry vesnice.

Tomáš Štástka – idnes.cz
https://www.idnes.cz/kultura/divadlo/rok-na-vsi-divadlo-pod-palmovkou-recenze.A190118_135318_divadlo_ts

Nelze určit, kdo je v této hře kladný a kdo záporný hrdina. Každý si nese kus temna v duši, každý z nich by udělal lépe, kdyby se více staral o svoje a neklevetil na návsí, každá z postav nějakým způsobem negativně ovlivní osud někoho druhého. Bolestná podívaná. Děj nenabízí Rok na vsi téměř žádný, respektive je roztržštěn do několika menších linií. Život na vesnici plyne líně a vše je určováno potřebami hospodářství. Přesto během představení můžeme vysledovat několik epizod, které skončí více nebo méně tragicky. Za ústřední téma by bylo možné považovat vztah Cyrila Rybáře (Ondřej Veselý) a Vrbčeny (Vendula Fialová), která mistrně Rybáře oškube o všechno, co má („Chci víc!“), nechá si od něj zařídit novou chalupu a pak se pokorně vrátí k manželovi. A Vrbka, pokud je nad věcí, si může mnout ruce, jak má parádní bydlení bez práce.

Soňa Hanušová – kulturio.cz
<https://kulturio.cz/recenze-rok-na-vsi-divadlo-pod-palmovkou-praha/>

Jak už jsme naznačili, publikum dostane ryzí klasiku bez moderních vymožeností. Na první pohled zastaralé a nudné pojetí pro progresivní libeňské divadlo se ale zdá být tou nejsprávnější cestou. Režisér inscenace a zároveň režisér divadla Michal Lang se očividně do Krobotovy práce zamiloval a s onou láskou servíruje momenty jednotlivých hrdinů. Vše zaobalil do autentického nářečí, které hru vykresluje do líbivých kontur. Hře bezpochyby chybí víc humoru, ale na dílo typu Roku na vsi divák s očekáváním povrchní taškařice nechodí.

Barbora Bitnerová – informuji.cz

HAPPY CHICKEN CZ

– drůbeží farma

Je očividné, na koho inscenace naráží a na koho chce upozornit. Už jen při zmíněné reportáži nelze nezpomenout na novinářku Sašu Uhlovou, která se nechala zaměstnat ve vodňanské drůbežárně patřící Agrofertu. Otázku, nakolik je tento apel v naší společnosti potřeba, přenechám k zodpovězení divákovi. Necht' si každý utvoří názor sám na základě svých politických a společenských preferencí.

Soňa Hanušová – kulturio.cz
<https://kulturio.cz/recenze-happy-chicken-cz-divadlo-pod-palmovkou/>

Zbývá už jen dodat, že Langovi imigranti byli do Česka zavlčeni lapkou kamionové dopravy Ondřejem Schwarzem. Už má loupežných vražd na svědomí několik. Když se horečně pracuje prostřednictvím mezinárodních neziskových organizací na záchraně nebožáků, první věta v telefonu z Francie sekla do živého: Proboha, co děláte v Československu?! Vizitka, za kterou se v hledišti nelze nestydět. A nádvkem, již doma u televizní obrazovky trapné, cynické a v kulturní Evropě nevidané a neslýchané zhovadilé vytáčky českého ministra vnitra odmítajícího pomoci čtyřiceti dětem z válkami a hladem deptaných částí světa, jakkoli zájemců o adopci sirotků je v Česku dost. To je, panečku, nadělení k 30. výročí sametu.

Nebyl jsem na premiéře zdaleka sám, kdo novou inscenaci hry Michala Langa – i s jeho výběrem hudby – označil za dílo v české dramatičce přelomové, angažované, politické v nejlepším smyslu toho slova.

Jan P. Kříž – divadelní noviny
<https://www.divadelni-noviny.cz/krizove-vypravy-j-p-krize-no-10?>

Hamlet ve známé hře Williama Shakespeara říká o hercích, že jsou esence a kronika doby. Takto lze chápat divadlo vůbec: jako umění schopné z povahy svého bytí ukázat, předvádět lidský svět. Tak napsal Lang svou hru a tak ji také inscenoval. To „nevelké, nemalebné“ smyšlené, fiktivní městečko Český Bruntál, kde se jeho hra odehrává, „ležící někde v prostoru mezi Prahou a severočeskou státní hranicí“, to jsou současné Čechy a „esence a kronika doby“ jsou dnešní chování a jednání jeho obyvatel – jako strůjců událostí, které se promítají do uspořádání věcí veřejných.

O nic více – myslím si – Langovi jako dramatikovi nešlo, jenom nám chtěl názorně – jak to umí právě divadlo – demonstrovat problémy našeho společného veřejného života. A zároveň s tím – myslím – také vyjavit občanský postoj svůj a celého souboru, jenž může být i nepřehlédnutelnou výzvou, apelem. V tomto duchu Lang napsal svou literární předlohu.

Jan Císař – Lidové noviny
https://www.lidovky.cz/kultura/recenze-kronika-a-esence-doby-inscenace-happy-chicken-cz-drubezi-farma-to-nebude-mit-lehke.A191121_133026_In_kultura_jto

V roce 2019 navštívilo Divadlo pod Palmovkou celkem 45883 diváků. Ve Velkém sále Divadla pod Palmovkou bylo uvedeno celkem 179 představení, z čehož 6 v dopoledních časech převážně určených pro školy a seniory. Divadlo vycestovalo celkem na 42 zájezdů, na kterých odehrálo 46 představení. Na Studiu Palm OFF se odehrálo celkem 50 představení. Celková návštěvnost divadla za rok 2019 je 87,83 %, což je oproti roku předchozímu navýšení o 3,83 %. Zároveň se podařilo snížit rozdíl mezi návštěvností a tržebností celkově o 7,6 %.

KONCERTY V DIVADLE

V roce 2019 jsme nabídku divadla obohatili o koncerty, na které do divadla zveme známé a oblíbené hudební umělce. Jako první se v divadle uskutečnil koncert brněnské kapely Květy v rámci doprovodného programu Palm OFF festivalu. V listopadu následovala dnes již legendární kapela Buty a v předvánočním čase se adventního koncertu zhostil Robert Křesťan a Druhá tráva, vánoční koncert v divadle uspořádala také Lenka Dusilová. Koncerty v divadle přinesly nové návštěvníky a rovněž vyplňují termíny, kdy z provozních důvodů nemůžeme uvést divadelní představení.

VÝSTAVNÍ PROSTORY VE FOYER DIVADLA

Ve foyer divadla vznikla již v roce 2015 Galerie Pod Palmovkou, kde se pravidelně konají výstavy současného umění. V roce 2019 galerii provozoval spolek anyArt, který v průběhu roku představil Petru Tůmovou s expozicí Košile, dále Vladimíra Kiseljova s výstavou Roots of Light, Rudolfa Janáka a jeho Veřejné kódování, Kateřinu Tůmovou a Ostrovy introspektra a poslední výstavou sezony pak byla kolekce obrazů z nakladatelství UMŮN (Umělci malující ústy a nohama) nazvaná Ne ruka, to duše maluje, která výtvarně doprovázela inscenaci *Bezruký Frantík*. Na podzim pak spolek anyArt představil Petru PJOTRU Buzkovou a s kolekcí Na cestě a Evu Stejskalovou s expozicí Návraty. K výstavám spolek realizoval mimo jiné i galerijní animace pro základní a mateřské školy.

PREZENTUJEME SE

Dětské divadelní workshopy Paměti Národa – v rámci partnerství s organizací Post Bellum o. p. s. probíhají v divadle workshopy pro děti, kde se pod vedením zkušené lektorky Tamary Pomorišky učí základům herecké práce a nacvičují krátká představení s tématy, kterým se Paměť Národa věnuje.

V červnu roku 2019 byl odvysílán rozhlasový dokument *70 a 1 sezona Divadla pod Palmovkou*, který završil reflexe jubilejních oslav 70. sezony našeho divadla. Dokument byl připravován od roku 2018 a odvysílán Českým rozhlasem. Navázal tak na televizní dokument *Palmovka* natočený Českou televizí o rok dříve.

Na podporu propagačních aktivit jsme se zúčastnili festivalu Svět knihy, Metronome festivalu, Mint Marketu a poprvé realizovaného Vánočního kulturního tržišťe pořádaného Magistrátem hlavního města Prahy.

Zúčastnili jsme se také tradiční a velmi populární akce Noc divadel dne 16. listopadu a s programem zahrnujícím improvizční workshopy s lektorkou Michaelou Puchalkovou, promítání dokumentů a velmi oblíbené prohlídky divadelního zákulisí s herci.

FOTOGRAFIE Z PŘEDSTAVENÍ

ROK NA VSI

FUK!

POSLEDNÍ DŮVOD, PROČ SE NEZABÍT

LASKAVÉ BOHYNĚ

JAK SBALIT ŽENU 2.0

ŽÍTKOVSKÉ BOHYNĚ

KRÁLOVA ŘEČ

BEZRUKÝ FRANTÍK

NĚCO ZA NĚCO

FAUST

HAPPY CHICKEN CZ – drůbeží farma

DON JUAN

1000 VĚCÍ, CO ME SEROU
ANEB TVOJE BÁBA JE KOMEDIE

EDITH A MARLENE

MICKEY MOUSE JE MRTVÝ

ZAMILOVANÝ SHAKESPEARE

MŮJ ROMANTICKÝ PŘÍBĚH

NORA (Domeček pro panenky)

Rozhovor Michala Langa pro Deník N

Divadlo pod Palmovkou letos v Cenách divadelní kritiky vyhrálo kategorii Divadlo roku 2018. A jejich hra Něco za něco se stala nejlepší inscenací roku.

Chceme ven z uzavřeného rybníčku

Michal Lang zvítězil v konkursu na nového ředitele Divadla pod Palmovkou v roce 2013 (původně v triumvirátu s režiséry Tomášem Svobodou a Braňo Holíčkem). Vzápětí však divadlo ponížila povodeň. Během následné rekonstrukce hrál soubor dva roky nouzově v pronájmech na jiných pražských scénách a na Palmovku se vrátil až v září 2015. V červnu následujícího roku zde proběhl první ročník festivalu Palm Off Fest, který se rychle vyloupl mezi nej kvalitnější domácí divadelní přehlídky. Pozornost přitáhl rovněž dvojitý hostování špičkového polského režiséra Jana Klaty, jenž zde loni nastudoval Shakespearovu *Něco za něco* a letos Goethova *Fausta*.

Je ocenění divadla v anketě Cen divadelní kritiky pouze prestižní záležitostí, nebo se to nějak projevuje i prakticky?

Prestižní záležitost to je určitě. Návštěvnost také stoupá, i když to platí už od začátku letošní sezóny, citelně se například zvýšil zájem o *Něco za něco*. Více se ozývají herci. Co si tedy dělá, ale je na nás, abychom to zúročili. Na hodnocení je v každém případě ještě moc brzo. Říká se, že u divadla rozhoduje třetí sezóna, což byla právě ta loňská. Hrozně si toho vážím, zvlášť po pekle, které jsme si zažili s rekonstrukcí divadla zničeného povodní v roce 2013.

Na co se u vás chodí nejlépe?

V repertoáru máme dvě stálice ještě z období minulého vedení – *Královu řeč* a *Edith a Marlene*. Z těch nových jsou *Žitkovské bohyně* vyprodané do konce sezóny, stejně jako všechna představení na komorní scéně v podkrovní. Hodně se chodí i na *Pusté Donny* k maturitě, kterou jsme pro velký zájem diváků přenesli z komorní scéně dolů do velkého sálu.

Kdybych měl pojmenovat styl nebo poetiku Divadla pod Palmovkou, asi bych to nedokázal. Zdejší inscenace se od sebe liší ve všech myslitelných ohledech. Je to záměr?

Chceme určitě být divadlem celé Prahy. Měli jsme dokonce vymyšlený piárový slogan „Můstek-Palmovka: osm minut metrem“. Což ale neznámená, že lokální souvislosti nejsou zajímavé.

Teatr Polski ve Wroclawi měl za dob ředitelování Krzysztofa Mieszkowského, kdy se stal významným polským divadlem, tři úplně odlišné scény ve třech různých domech. Na jedné z nich neváhali provozovat bulvár. Vydělovali tím na náročnější projekty a zároveň uspokojovali poptávku určitého publika. My si to bohužel takhle rozdělit nemůžeme, musíme hrát všechno, od moderně pojaté klasiky po autorské divadlo v jednom domě. Ale jsem přesvědčen, že palmovský herecký ansámbl poetiku má. Je sehraný a tvoří ho výrazné herecké osobnosti. Je to taková otázka peněz. Tržby jsou tržby, a proto hrajeme kromě *Fausta*, *Laskavých bohyní* nebo *Sedmého nebe* i *Mocnou Afrodítu* nebo *Zamilovaného Shakespeara*.

Takže si před sezónou řeknete něco na způsob „letos uděláme dvě chytlavé inscenace, na které se bude chodit, a jeden úlet pro fajnšmeky“?

Odpovím trochu oklikou. Jan Grossman údajně říkal: „Tuhle inscenaci můžeme udělat až za tři roky, teď by nám na to nikdo nechodil.“ Divadlo si své publikum vychovává a je nutné postupovat krok po kroku. Navíc se dá dopředu dost obtížně odhadnout, co bude mít divácky úspěch. *Laskavé bohyně* jsem opravdu dělat chtěl, přestože to je temná inscenace o holocaustu, brutální téma. K mému překvapení bylo vyprodáno. Pak jsme jako tutovku nasadili *Náměsíčnou komedii* a to hrubě nevyšlo. Obecně považují za základ divácky chytlavého repertoáru moderně provedené klasiky. Když diváky strhne příběh, nereptají, že je to třeba trochu divné nebo divoké.

Má Palmovka nějaké specifické publikum?

Publikum se stále proměňuje. Má to vývoj. Pamatuji, že když jsme začínali a museli jsme kvůli povodním hrát v Komedii, vypadalo naše publikum už na první pohled úplně jinak než to, které chodilo na místní inscenace. Tohle se zásadně změnilo. A na *Klatova Fausta* nám teď na jedinou tabě přišli úplně jiní diváci než obvykle. Což je dobře, proto tu takové tituly máme. Jenže si nemůžeme dovolit dělat jenom tohle, musíme

Michal Lang (54)

V 80. a 90. letech bubnoval v kapelách Masomlej, Prauz a nebo Zuby nehty. Po absolvování DAMU působil v činoherním studiu Ústí nad Labem, poté režisoval v pražském Činoherním klubu a již jako umělecký šéf spoluvytvářel dnešní podobu Švandova divadla. V letech 2011 až 2013 šéfoval Činohře libereckého Divadla F. X. Šaldy a poté se svým projektem zvítězil v konkursu na ředitele Divadla pod Palmovkou.

síme myslet i na kasu. Všechna divadla touží po vzdělaném středostavovském publiku, ale takových lidí tu úplně jednoduše není zas tak moc.

Cítíte se alespoň do jisté míry jako lokální libeňské divadlo, popřípadě divadlo Prahy 8? Nebo uvažujete výhradně v měřítku celého města?

Chceme určitě být divadlem celé Prahy. Měli jsme dokonce vymyšlený piárový slogan „Můstek-Palmovka: osm minut metrem“. Což ale neznámená, že lokální souvislosti nejsou zajímavé. Na Praze 8 žije více než sto tisíc lidí a ze *Žitkova* je to sem osm minut tramvají. To nemohu jako divadelní ředitel přehlížet. Když jsme otevírali podkrovní scénu Studio Palm Off, říkali jsme tomu „divadelní punk“, a bylo zajímavé sledovat, že to místní zaujalo a začali tam chodit.

Kdy vlastně přišel nápad pozvat do komorní scéně Tomáše Dianišku a jeho partu z Divadla F. X. Kalby?

S *Dianiškou* jsem počítal od začátku, znal jsem ho z *Liberce* a věděl jsem, že má velký potenciál. Je to úplně jiný styl práce, umí vymyslet inscenaci průběžně mimo dramaturgický plán a má v tom volnost. Může být sice někdy náročnější uzpůsobit tomu provoz, ale on je v případě nutnosti schopen s kolegy inscenaci nazkoušet mezi dopoledními zkouškami a večerními představeními.

Jak máte rozdělené kompetence? Je podkrovní nějakým způsobem autonomní?

Není to nijak formálně vymezené. Činnost podkrovní scény je bohužel limitovaná tím, že nemáme dost velký soubor na to, aby se mohlo hrát na obou scénách současně. Takže se tam odehrává pouze pět nebo šest repríz do měsíce.

Jeden čas se mluvívalo i o tom, že budete využívat i nedalekou Libeňskou synagogu.

To je podobný problém. Nám by se to líbilo, hrálo se tam několik re-

FOTO: LUDVÍK HRADLEK, DENÍK N

V oceněné hře Něco za něco se divákům představují Jan Hušek (vlevo) a Jan Vlasák...

FOTO: MARTIN ŠPELDA

... a (zleva) Radek Valenta, Tomáš Dianiška a Ondřej Veselý.

FOTO: MARTIN ŠPELDA

priz inscenace Mickey Mouse je mrtvý, ale na pravidelnou spolupráci nemáme dost financí ani lidí. Navíc se v synagoze netopí, není tam žádná divadelní technika. Vztahy máme dobré, je možné, že se domluvíme na spolupráci během festivalu Palm Off Fest.

A jak to bylo s Janem Klatou? Ten představuje kalibr, který se v českém divadle neobjevuje každý den.

Hodně jsem o něj stál, je to režisér s evropským renomé. Nabídl jsem mu spolupráci, když u nás na festivalu hostoval jeho krakovský Nepřítel lidu. A on na to, že neví, jestli bude mít čas a tak...

To byl ještě ředitelem Teatru Stary Krakow...

Přesně tak. Potom ho ale z divadla vyřadili, vzpomněl si na nás a zavolal mi, že může. Hned jsme začali přepokládat dramaturgický plán, aby se do něj vešel.

Jak náročné to pro divadlo je? Klatu, předpokládám, nepracuje za standardní domácí honorář.

To tedy ne. Klatovy inscenace vyšly zhruba dvakrát tak drahé než naše domácí. Museli jsme kvůli tomu dokonce omezit celkový počet premiér. Ale nejsou to jen vyšší honoráře, zkoušení bylo neobyčejně náročné, a to organizačně i pro herce. V Polsku jsou zvyklí na úplně jiné podmínky – před premiérou se třeba čtrnáct dní nehraje, jenom se zkouší,

to jsme si nemohli dovolit. Klatu byl ovšem skvěle připravený, to se u nás také běžně nevidí.

Bude spolupráce s Klatou pokračovat?

Ano, Klatu sám říká, že chce „kontinuovat“, naše herce má rád. Je to režisér se zkušenostmi z divadelních scén celé Evropy. Loni dostal Cenu nově divadelní reality, což je nejprestižnější evropské divadelní ocenění, a je o něj všude obrovský zájem, takže jsem moc rád, že s námi spolupracuje.

Jaké je vaše postavení v Divadle pod Palmovkou? Máte smlouvu do nějakého konkrétního data?

Jsem příspěvková organizace a já jsem jmenován jako ředitel na dobu neurčitou. Což znamená do dalšího výběrového řízení, které může magistrát vyhlásit, kdykoli uzná za vhodné. Neepsaná dohoda je nicméně taková, že by měl být respektován cyklus ještě až sedmi let. Předpokládám, že další výběrové řízení proběhne v roce 2020 nebo 2021.

Divadlo pod Palmovkou v roce 2016 rozjelo vlastní mezinárodní festival. A hned na prvním ročníku se objevilo několik velmi zvukových titulů z Polska, včetně Lupových Prezidentek nebo Klatova Nepřítel lidu.

Já mám k polskému divadlu úzký vztah, narodil jsem se sice v Praze, ale vyrostl v Trinci, mluvím dobře polsky, byl jsem v Polsku na stá-

ži, režiroval tam, mám tam spoustu známých. Polské divadlo je dnes pojmem po celém světě. Logicky jsem chtěl přivést inscenace Kristiana Lupy a Jana Klaty – předních režisérů polské nové divadelní vlny. Hlavní spojnicí byl můj kamarád Wiesław Cichy, dlouho jeden z klatových hlavních herců.

Ten festival zdánlivě tak trochu spadnul z nebe.

Původně jsme ho plánovali později, ale při oslavách po otevření scény v podkrovi na podzim 2015 se mě zmocnila utkvělá představa, že to musíme udělat ještě v téže sezóně. Využil jsem své kontakty do Krakova a Wrocławu, domluvil jsem se na deadlinech a v prosinci jsem to řekl Ivaně Wojtylové, která je nejen skvělá herečka, ale i výborná manažerka. Nejdřív na mě zírala, jako že jsem se úplně zbláznil. Podařilo se nám ale získat důležitý sponzorský příspěvek od Leška Wronky, což je další Trineček, a především nás podpořil pražský radní pro kulturu Jan Wolf. Zeovna se to sešlo i s tím, že tehdejší primátorka Adriana Krnáčová chtěla mít „nějaké kulturní akce“. Měli jsme štěstí.

Jak moc je Palm Off Fest spjatý s provozem divadla? Existuje tým, který se zabývá jen festivalem?

První ročník jsem detaily s hostujícími divadly vyjednával osobně. Důležitý byl příchod Jana Jiříka. Ten se v polském divadle výborně orien-

tuje a záhy se stal hlavním dramaturgem. Manažerkou je Ivana Wojtylová, producenti zajišťuje Viktorie Schmoranzová a ještě několik externistů. Je nás na to jen pár.

Budete pokračovat v dramaturgii zaměřené na politické divadlo z visegrádských zemí?

To je stejně, jako když jsme mluvili o dramaturgii. Musíte mít nějaký záměr, ale život vám to může obrátit vzhůru nohama. Ale je fakt, že o politickou situaci v sousedních zemích jsme se zajímali už v dobách, kdy o tom tady nikdo nic nevěděl. Nebo ani nechtěl vědět. Když probíhaly čistky v polských a maďarských institucích, kontaktovali jsme některé novináře a oni se vyjádřili, že to pro ně není téma. Teď to začíná být téma i tady. Uvidíme, co se u našich kolegů na jevištích urodí.

A kromě Poláků?

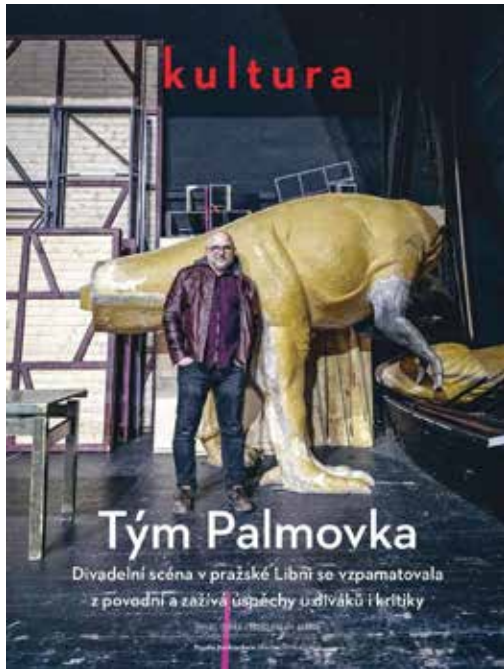
Na přítomný ročník Palm Off Festu bychom měli mít zástupce nezávislé maďarské scény, kteří se kriticky vyjadřují k tarmni situaci. Mimo chodem s tím souvisí další věc, která mě mrzí. Polští divadelníci se s těmi maďarskými úplně přirozeně znají, vidají se na festivalech, jsou staří známí – a my tu trochu zůstáváme stranou ve svém rybníčku.

Polští divadelníci se s těmi maďarskými úplně přirozeně znají, vidají se na festivalech, jsou staří známí – a my tu trochu zůstáváme stranou ve svém rybníčku.

VLADIMÍR MIKULKA
kritik, redaktor
časopisu Svět a divadlo

Článek o Palmovce v týdeníku Respekt

S

lišné vidění zachytit jasnouovou Donu Idesovou – poslední z rodu žitkovských bohyní – a cloumá s ní. Otí Terezy Doškové jsou vytvářené. Opouští padá dolů, posune na zlozrak vstřípy jako by zpomáhla a publikum ještě na chvíli zachytí hereččin intenzivní pohled. Pak se v bezradně vyprodaném sále pražského Divadla pod Palmovkou strhne bouřlivý potlesk. Hereci se jdou v autu po více než třihodinovém vypjatém baladickém thrilleru děkovat.

Adaptace knižního bestselleru Kateřiny Tučkové v režii ředitele divadla Michala Langa patří k největším hitům libeňské scény a vstoupily jsou do konce sezony pryč. Tento zájem jen zapadá do celkového obrazu, že zvědavost publika a zájem o Divadlo pod Palmovkou roste. Na začátku tisíciletí zažvalo období stagnace a začalo se uchylovat k buřňáckému repertoáru, pod Langovým vedením chytlo nový dech a dnes patří k těm tuzezemským scénám, které se vyplácí sledovat. Pověruje to i čerstvým úspěchům na Cenách divadelní kritiky, odměn si Palmovka odnesla titul divadla roku a získala cenu za inscenaci roku – za Shakespearovu hru *Nice za nice*, kterou tu režisoval Jan Klata, polský režisér evropského renomé. Loosí nase zmínění Tereza Došková dostala cenu Thálie za titulní roli ve zdějším nastudování dramatu Henrika Ibsena *Nora (Domeček pro panenko)*.

Jestě z doby, kdy se za minulého režimů jmenovalo Divadlo S. K. Neumann, se o něm mluví s jistou přiznávostí jako o prvním oblastním divadle za hranicemi centra Prahy. Jak ale poznamenává divadelní kritička Marie Reslová: „Každých zhruba dvacet let se toto divadlo vyvíjíme na špičku a zkrátí.“ Platilo to i šedesátých letech za vedení Václava Lohniského, v devadesátých za jednání Petra Kracika – a teď onen nářný záblesk nastal za Langa. Divadlo nabílé divičké i ambiciózní kny, jako je zmíněný Shakespeare neboli aktuální *Goethův Faust* opět v Klátově režii. To vše se ještě pevněji s publikovou postou herce a autora her Tomáše Dianišky, který přilákal do Libeň početné publikum mládežní na pop-

kulturní kny, jako je devadesátkové retro *Prostě Donna k maturitě* nebo dramaturgizace internetového blogu *1000 lidí, co mi seru*. Palmovka není malé divadlo nabité trojitými změnami z obrazovky jako třeba do Dejvic, ale díky propojení malého studia, kam míří mladá, a velkého sála s klasickým repertoárem nabízí přirozenou spojnici mezi klubovou produkcí a lokalitním středním prostedem. Diváků neslyšívá, a přitom je jasné, že chce být na své here i návštěvníky krůček po krůčku náročnější. Usiluje také o propojení čtenosti v rámci Evropy: na pravidelný festival Palm Off Fest Lang zve zpěteletné soubory z Polska a Maďarska. Zní to ukázkové, ale začátky Langova šelování zdaleka tak optimistické nebyly. Na vztávanou nřebov ředitel se do divadla v záplavové oblasti v roce 2013 přihnala velká voda.

S otevřenou pusou

Bylo to ten žeremový den, kdy Lang společně s kolegy dokončil a odevzdal dramaturgický plán nové koncepce Palmovky. Hladina řičky Rokytky stoupala natolik, že zatopila libeňské sklady včetně toho divadelního, kde bylo technické zázemí, topení, světla i kulisy. Původně měl Lang nastoupit v záti, ale na následující dva roky se stal ředitelem zavřeného divadla, kde probíhala ztlouhávající rekonstrukce. Nadále se zkoniso a vystupovalo na pódiích jiných pražských divadel – ovšem v omezeném týmu, v omezené frekvenci a s se příliš příznivými kritikami. „Bylo to nesmírně náročné,“ vzpomíná dnes Lang. Nenechal se však odradit. Až mlurí mýmím hlasem, kožerá bunda signalizuje jistou dnosost, jít v ztřežených chvilích umocní slůvká „vole“, že se vnírá do projevu, kdykoli začne o čtenosti mluvit s vlně. A povaha punkrockera mu možná v těch záech velmi pomohla.

Coby teenager nezvládnutí disciplinami normalizačního gymnázia v Trinci přelomu sedmdesátých a osmdesátých let našel první spřízněné duše v rockových kapelách. „Byl to silný tlak konvence a lidé byli zpracoováni režimem,“ vzpomíná. Odmaturoval s trojkou z chování kvůli záložkám. Studium vysoké školy nepřipadalo v úvahu. Nastoupil do železárny, kde dohlížel na kvalitní kokoa, později jel jako zázvoček a nakladákem rozvojejmín nábytek po kraji. Z cest si hlavně pamatoval, jak s nakloněnou hlavou pozoroval při jízdě nebe s oblačky a sníl. Kromě toho hrál s kapelami na bicí. Nejprve coby člen Beumerovy Průzay, ze které se v roce 1989, už dávno her nej, stala pouze Průzay, a od příle osmdesátých let pak s crazypunkerou kapelou Masomlejn.

Žitkovské bohyně, FOTO: MARIE DOŠKOVÁ

Nora (Domeček pro panenko), FOTO: MARIE DOŠKOVÁ

Fascinace divadlem přišla mnohem později, když začal pracovat jako kulisák v Českém Těšíně. Vzpomíná na zážitek, kdy se těsně před zájezdovým představením bavil na boku jevitě s jedním z herců – ten se ale v půli hovora otočil, omhřel se a vstoupil na pódium, kde se s ním rázem stal jiný člověk. „Pochopil jsem, že na jevitě je naprosto jiný svět. Zíral jsem s otevřenou pusou,“ popisuje Lang iničtími zážitky, kdy mu došlo, že ten svět chce poznat. Přilákal se na DAMU, kam ho na druhý pokus v záti 1989 těsně před revolucí vzali. V sleda let pak režíroval v ústeckém Činoherním studiu, pražském Činoherním klubu, v letech 2002–2010 působil ve Švandově divadle a následně v Liberci v Divadle F. X. Šaldy.

Něco z rockera v něm zůstává. Vnímá řeč jako hudbu a při režisování jde – trochu jako zpěvák – po smyslu textu. S tímto přístupem Palmovku v sezóně 2015 po rekonstrukci otevřel. Že se kormidlo odvrací od lidovějších kusů typických pro komerční divadla, a ne po příspěvkové organizace, dal najevo hrod premiérou adaptace mrazivého románu *Laskavé bohyně* od Jonathana Littella, který je koncipován jako fiktivní memoary důstojníka SS. Vsadil na své téma: otázka, jak se zachová jedinice ve vyhraněných situacích, jež zkonis charakteru.

Knižní a částečně i filmové adaptace se pak staly výraznými položkami v programu Palmovky. „Poslední pokus o opravdu velkou divadelní hru je podle mě *Šepet v zemi indů*,“ zmiňuje Lang Pultrzerovou cenou ověřenou rodnou dramu z roku 2007 od Tracyho Lettise. „Dnes už takové nezvnikají. Každý kdo umí psát, píše pro televizi. Pokud sledujete současný seriál, tam jsou genuálně napsané dialogy,“ popisuje a přimává, že výhodu knižních předloh je kromě silných příběhů popularita tisku, která dokáže naplnit sál čítající téměř 300 míst, což není úplně malé divadlo. Případem, kdy se zmíněné filmy setkávají, jsou pravidelně vyprodané *Žitkovské bohyně*, které Lang pojál jako poctu ženské síle – a ne náhodou žny o přestávce ve foyer výrazně převažují.

Jako na hokeji

Palmovka má ale v kapse ještě jeden trumf: Studio, kam se jede 80 návštěvníků a které se stalo vyhledávaným cílem generace dnešních dvacítníků a třicítníků. Program tu má na starosti Tomáš Dianiška, herec, z něhož se během angažmá v Liberci

stal autor úspěšných her. „Mladí lidé v Liberci vůbec neměli představu, co se v divadle děje. Mysleli si, že se tam převlékne do kostýmů princezna a princezna a hraje pohádky. Tak jsem jim napsal *Gogolův ať Fackling*,“ popisuje vrtáblý pátáctičtík první roky v Divadle F. X. Šaldy těsně po absolvování DAMU.

Ze studenického divadla Díky byl zvyklý hrát pro vstřímnosti, ale náhle se situace diametrálně změnila. Být nejmladším hercem v souboru, v hleděti viděl zástupce generace svých rodičů a mladi z Liberce, se kterými se scházeli v hospodě, měli o divadlo stannomódní představy. Chtěli, tu změnit – to byla motivace začít psát hry plné populárních odkazů, sitcomových hlásek a slovníků, který reflektoval uvolňování komunikaci na síti.

Zkoušel s partou spřízněných spolupracovníků po nocích, bez nároku na honorář. Zájem dostat mladé publikum do divadla se mu ale podařil. Právě tady viděl Michal Lang plný sál lidí pod třicíti, kteří dostávají záchvaty smíchu a aplaudují vestoje.

Rozhodl se, že Dianiška otevře dveře dál – když bylo jasné, že povode Palmovka, otevřel mu klubovou scénu. Dianiška tu svůj punk profesionalizoval a expandoval i do velkého sálu, kam se pro velký zájem přesunula hra *Prostě Donna k maturitě* inspirovaná též seriálem *Beverly Hills 90210*.

„Dianiška přesně vystihuje způsob myšlení své generace. Její sny a frustrace. Nikdo podobný tady není,“ teoretizoval Marie Reslová a slova uznání má pro celou scénu. „Z Palmovky sál zvláštní lid-skost. Hereci tu hrají bez sebeopřevání, zároveň je evidentní, že chtějí divadlem něco sdělit. Vidím tu počtvou snahu mluvit o věcech, jež se človtka dotýkají.“

To vše podpořily recenze. Ceny divadelní kritiky, které Langovi potvrdily správnou nastoupenou směr a hereččinu nasměbov došaly sebevědomí a chuť hrát. Berou to se sebejistotí i zcela vážně. „Při dělováckých herech obvykle stávají jeden vedle druhého, nebo se chytají za ruce, tam ale člověk cítí, že to je nápad režiséra. Já jsem si ovšem všiml, že v posledních rydech jsme se začali při dělováckých vložkách spontánně objímat kolem ramen,“ říká Dianiška s nadšením a sympatiemi vůči kolegům. „Nevím, jestli to souvisí s cenami, nebo ne, ale když hra skončí, tak tam stojíme nastoupení jako hokejový tým.“ ●

www.respekt.cz/uvod

Něco za něco, FOTO: MARIE DOŠKOVÁ

Prostě Donna k maturitě, FOTO: MARIE DOŠKOVÁ

2. Výkonnostní ukazatele divadla

ukazatel	měrná jednotka	skutečnost k 31.12.2019
Představení na vlastní scéně	počet	228
z toho : vlastním souborem	počet	219
spolupořadatelství-hostování	počet	9
Představení na zájezdech	počet	46
Představení hostujících souborů tj. pronájem divadla cizím subjektům	počet	35
Návštěvníci na vl. scéně celkem :	počet	45883
z toho : vlastním souborem	počet	44345
spolupořadatelství-hostování	počet	1538
Tržby - výnosy z hl. činnosti celkem :	tis. Kč	15380,3
z toho : ze vstupného na vl. scéně vl. souborem	tis. Kč	11123,6
ze spolupořadatelství	tis. Kč	58,3
ze zájezdů	tis. Kč	2896,1
ostatní výnosy	tis. Kč	1302,3
Tržby - výnosy z doplň. činnosti celkem :	tis. Kč	3053,3
z toho : za pronájmy divadel. sálu	tis. Kč	1866,3
za pronájmy ostatních prostor	tis. Kč	221,1
ostatní výnosy z DČ	tis. Kč	965,9
Doplatek hl.m.Prahy na 1 představení na vl. scéně	v Kč	169971
Doplatek hl.m.Prahy na 1 návštěvníka na vl. scéně	v Kč	985,38
Nabídnutá místa, kapacita divadla	počet	52238
Návštěvnost na vl. scéně	%	87,83
Tržebnost na vl. scéně	%	74,16
Průměrná cena vstupenky	Kč	243,7
Počet premiér	počet	4

II. Komentář k rozboru hospodaření za rok 2019

1. Úvod

Divadlo v roce 2019 hospodařilo v hlavní činnosti s náklady v celkové výši 55 332,8 tis. Kč a výnosy ve výši 15 380,3 tis. Kč. K upravenému rozpočtu na rok 2019 jsou tak výnosy splněny na 118,42 % a náklady byly čerpány na 92,06 %. V doplňkové činnosti se hospodařilo s náklady ve výši 1 128,2 tis. Kč a výnosy 3 053,3 tis. Kč.

2. Hlavní činnost

Výnosy:

Tržby ze vstupného a celkové výnosy, se podařilo navýšit oproti upravenému rozpočtu o 18,42 %, což se pozitivně projevilo v celkovém výsledku hospodaření divadla. Vzhledem k festivalu Palm OFF Fest 2019 a pořádaným koncertům v divadle, přibyl finanční údaj v položce spolupořadatelství, rovněž došlo k navýšení ostatních výnosů.

Náklady:

Celkové náklady se podařilo snížit oproti upravenému rozpočtu o 7,94 %. Závazný ukazatel prostředky na platy nebyl překročen, rovněž tak byly splněny na 99,96 % odvody odpisů. Aktivně bylo pracováno při výpočtu koeficientu výpočtu nákladů převodu z hlavní do doplňkové činnosti.

Na základě stanovených ekonomických pravidel hospodaření v divadle se podařilo docílit úspory u spotřeby materiálu, energií, rovněž tak u oprav, kde ze schváleného rozpočtu 365 tis. Kč bylo vyčerpáno 260,5 tis. Kč.

Nárůst nákladů je v položce cestovné, které je zapříčiněno festivalem a proplácením výdajů hostujících souborů.

U dalších položek jako náklady na reprezentaci, výkony spojů a úklid došlo rovněž k úspoře, kdy byla provedena kompletní kontrola hospodaření v těchto položkách v minulých letech a přehodnocení priorit, včetně oslovení nové úklidové firmy s menšími náklady na úklid.

Vzhledem ke zvýšené programové činnosti divadla a větším nasazováním úspěšných her proti zájezdovým představením došlo k navýšení položky tantiémy o 26,39 %. K výraznému přehodnocení došlo i u položky rozpočtu propagace, která byla cíleně mířena na diváka divadla a nikoliv velkoobjemově na široké spektrum diváků, kde bylo dosaženo maximální efektivity, což se odrazilo cenové hladině vybraného vstupného. Současně došlo k poklesu v položce honoráře externích umělců, a to vzhledem k lepší práci při obsazování umělců do programu divadla, obsazováním kmenových herců a téměř žádné nemocnosti v souboru, nebylo nutné výrazné přeobsazování rolí externími umělci.

v tis. Kč

	Schv. rozp.	Uprav. rozp.	Skutečnost	Skutečnost
	2019	k 31.12. 2019	k 31.12.2019	k 31.12.2018
VÝNOSY celkem (mimo účet 672)	12 988,0	12 988,0	15 380,3	12 944,6
z toho : ze vstupného na vl. scéně	10 000,0	10 000,0	11 123,6	9 371,1
ze spolupřadatelství	0,0	0,0	58,3	108,0
ze zájezdů	2 800,0	2 800,0	2 896,1	3 175,7
ostatní výnosy	188,0	188,0	1 302,3	289,8
NÁKLADY celkem	54 242,7	60 105,0	55 332,8	59 311,0
z toho vybrané položky				
Spotřebované nákupy - z toho:	3 689,0	3 689,0	3 189,0	3 951,5
spotřeba materiálu (501)	1 449,0	1 449,0	1 312,6	1 667,1
spotřeba energie (502)	2 120,0	1 620,0	1 335,0	2 165,0
Služby - z toho:	14 100,0	18 600,0	16 028,7	18 006,4
opravy a udržování (511)	355,0	4 205,0	260,5	338,1
cestovné (512)	274,0	279,0	723,3	796,7
náklady na reprezentaci (513)	50,0	50,0	34,1	46,1
nájemné a služby (nebyt.prost.) (518)	160,0	160,0	141,4	130,3
úklid (518)	600,0	600,0	450,5	707,4
výkony spojů (518)	40,0	40,0	30,2	296,0
honoráře exter. umělců (518)	5 800,0	5 800,0	5 056,6	6 053,7
tantiémy (518)	1 360,0	1 360,0	1 718,9	1 358,1
propagace (518)	2 000,0	1 950,0	1 244,2	2 299,9
Osobní náklady - z toho:	30 054,7	31 917,0	30 338,6	29 890,8
prosředky na platy (521 030x)	20 832,7	22 400,6	20 976,7	20 770,6
ostatní osobní náklady (521 031x)	1 000,0	1 000,0	1 049,0	1 007,6
zákonné soc. pojištění (524)	7 350,0	7 644,4	7 239,7	7 238,2
zák. soc. náklady - FKSP(527 030x)	737,0	737,0	919,6	742,1
Daně a poplatky (53x)	1,0	1,0	1,5	0,9
Ostatní náklady - z toho:	138,0	138,0	311,7	249,0
sml.pokuty a úroky z prodlení (541)	0,0	0,0	0,0	0,0
jiné pokuty a penále (542)	0,0	0,0	100,5	0,0
manka a škody (547)	20,0	20,0	19,0	14,2
Odpisy dlouhodobého majetku	4 260,0	4 260,0	4 258,4	4 152,7
z dotace hl.m.P.-zdroj 416 (551 03xx-08xx)	4 260,0	4 260,0	4 258,4	4 152,7
ze stát.dotace a zahraničí (551 09xx)	0,0	0,0	0,0	0,0
Drobný dlouhod. majetek (558)	2 000,0	2 000,0	1 606,3	3 058,3
Daň z příjmů (591)	0,0	0,0	7,4	1,4
Hospodářský výsledek	-41 254,7	-47 117,0	-39 952,5	-46 366,4
			*)	
Neinvestiční příspěvek	40 000,0	45 212,3	45 212,3	45 647,6
Státní dotace			650,0	350,0
Ostatní (672)			282,8	0,0
Celkový výsledek hospodaření	-1 254,7	-1 904,7	6 192,6	-368,8

2. Doplnková činnost

V rámci doplňkové činnosti bylo docíleno přebytku 1 925,1 tis. Kč, a to především zvýšeným úsilím obchodního oddělení při pronájmech divadelních prostor a při uzavírání reklamních smluv.

	Schválený rozpočet 2019	Skutečnost k 31.12. 2019
VÝNOSY celkem	1 947,7	3 053,3
NÁKLADY celkem	693,0	1 128,2
z toho vybrané položky		
Spotřebované nákupy	420,0	539,2
z toho: spotřeba materiálu	10,0	3,3
spotřeba energie	410,0	534,0
Služby	35,0	101,0
z toho: opravy a udržování		
cestovné		
nájemné a služby (nebyt.prostory)		
úklid	35,0	101,0
výkony spojů		
Osobní náklady - z toho:		113,5
mzdové náklady (521 003x)		83,5
ostatní osobní náklady		
zákonné soc. pojištění		28,3
zák. soc. náklady - FKSP		1,7
Daně a poplatky (53x)		
Ostatní náklady - z toho:		
smluvní pokuty a úroky z prodlení		
jiné pokuty a penále		
manka a škody		
Odpisy dlouhodobého majetku		
z toho: z budov a staveb (551)		
zařízení (551)		
Drobný dlouhod. majetek (558)		
Daň z příjmů (591 a 595)	238,0	374,5
HOSPODÁŘSKÝ VÝSLEDEK	1 254,7	1 925,1
(+ zisk, - ztráta)		

Na základě výsledků hospodaření v doplňkové činnosti bylo navrženo rozdělení tohoto přebytku do fondů. Co se týká zlepšeného hospodářského výsledku v hlavní činnosti bylo navrženo tento nevyčerpaný neinvestiční příspěvek odvést na účet fondu Finančního vypořádání PO hl. m. Prahy s tím, že v průběhu roku 2020 by divadlo odvedené finanční prostředky na základě rozpočtových opatření čerpalo na dofinancování rozpočtem nekrytých potřeb, kdy s touto částkou by byl nastaven i rozpočet divadla na rok 2020. Divadlo v roce 2020 bude muset investovat nemalé prostředky do své údržby, malování, revize a oprava výtahu, vodovodní řádu ve sklepech divadla, a dále například již nyní zastaralý a nevyhovující dopravní prostředek, dále pořádání 5. ročníku festivalu Palm OFF Fest apod.

II. Rozbor hospodaření za rok 2019

1. Fondy Divadla v roce 2019

a) Fond odměn, tabulka č. 1:

Stav fondu odměn k 31. 12. 2018	400 000 Kč
Zůstatek fondu odměn k 31. 12. 2019	400 000 Kč
Návrh na příděl do fondu odměn ze zisku doplňkové činnosti z roku 2019	925 100,00 Kč
Stav fondu odměn po finančním vypořádání roku 2019	1 325 100 Kč

b) Rezervní fond, tabulka č. 2:

Stav fondu k 31. 12. 2018	193 772,44 Kč
Zůstatek fondu k 31. 12. 2019	529 004,41 Kč
Návrh na příděl do fondu odměn ze zisku doplňkové činnosti z roku 2019	1 000 000,00 Kč
Stav fondu odměn po finančním vypořádání roku 2019	1 529 004,41 Kč

c) FKSP, tabulka č. 3:

Stav fondu k 31. 12. 2018	1 208 762,84 Kč
Zůstatek fondu k 31. 12. 2019	1 362 586,30 Kč
Stav fondu odměn po finančním vypořádání roku 2019	1 362 586,30 Kč

d) Fond investic, tabulka č. 4:

Stav fondu k 31. 12. 2018	2 163 862,70 Kč
Vytvořené odpisy k 31. 12. 2019 (Investiční transfer MHMP)	4 258 429,89 Kč (702 000 Kč)
Použité finance z fondu - čerpání	2 036 386,25 Kč
Stav fondu k 31.12. 2019	5 087 906,31 Kč

Investiční akce, k tabulce č. 4:

<i>Akce/celkové náklady</i>	<i>vlastní zdroje</i>	<i>Investiční transfer</i>
Usnesení 1570 ze dne 15.7.2019 - výměna bezpečnostních systémů		
778 000,00	774 823,50	72 823,50
Stanovisko radní MHMP č. 1180884/2019 ze dne 17.6.2019 - bojler		
110 000,00	106 007,00	106 007,00
Stanovisko radní MHMP č. 1523628/2019 ze dne 23.7.2019 - klimatizační jednotka		
250 000,00	219 379,00	219 379,00
Stanovisko radní MHMP č. 826000/2019 ze dne 30.4.2019 - inventura		
65 000,00	61 800,95	61 800,95
Stanovisko radní MHMP č. 826000/2019 ze dne 30.4.2019 - video technologie		
864 000,00	563 474,66	563 474,66
Stanovisko radní MHMP č. 826000/2019 ze dne 30.4.2019 - bezdrátový konferenční set		
200 000,00	161 945,00	161 945,00
Stanovisko radní MHMP č. 826000/2019 ze dne 30.4.2019 - pódiová sestava (část)		
200 000,00	148 956,14	148 956,14

Tabulka č. 1 – z fondu odměn nebylo v roce 2019 čerpáno. Na základě výsledku hospodaření v doplňkové činnosti s výsledkem 1 925,1 tis. Kč navrhujeme o převod částky 925,1 tis. Kč do fondu odměn, čímž dojde k výraznému posílení tohoto fondu na příští období činnosti divadla.

Tabulka č. 2 – z rezervního fondu nebylo v roce 2019 čerpáno. Rovněž navrhujeme o navýšení tohoto fondu o částku 1 000 026,22 Kč z kladného výsledku hospodaření v doplňkové činnosti divadla ze stejného důvodu, tako u fondu odměn.

Tabulka č. 3 – fond FKSP v průběhu roku bylo čerpáno zejména na stravné, na příspěvek penzijního připojištění pro zaměstnance divadla, na bezúročnou půjčku a byly zakoupeny věci v souladu s vyhláškou o FKSP.

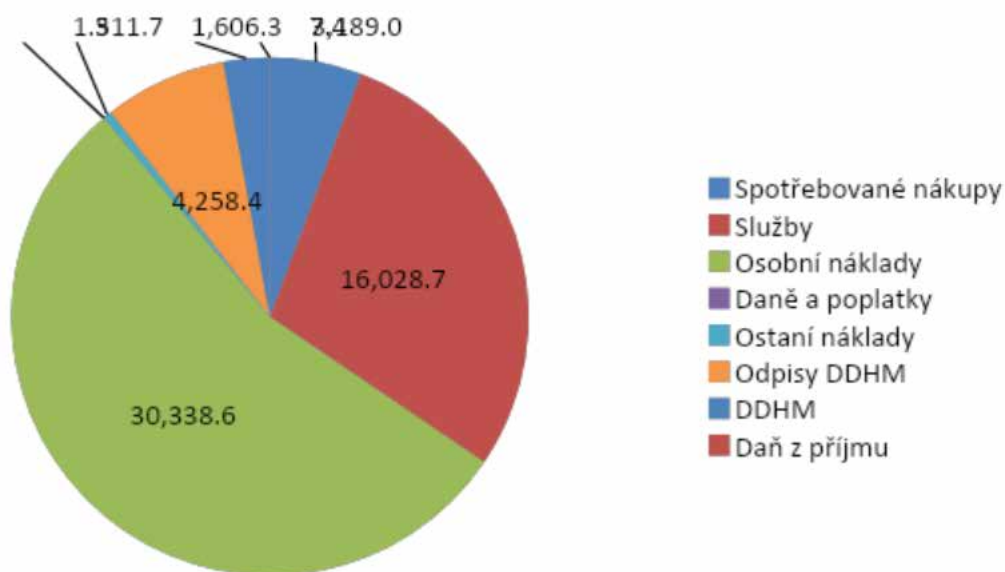
Tabulka č. 4 – fond investic. Do tohoto fondu byla připsána částka za odpisy divadla za rok 2019 a současně investiční transfer MHMP na výměnu bezpečnostních systémů. Ve věci čerpání finančních prostředků z tohoto fondu v roce 2019 nebyly vyčerpány veškeré finanční prostředky, o které byl zřizovatel na základě řádných žádostí požádán. Důvodem tohoto bylo finální úspora při realizaci investic a v poslední řadě i fakt, že se nepodařilo v průběhu roku zajistit dodavatele u dvou investic (pódiová sestava a video technologie) z důvodu finančního a termínu dodání. Tyto nevyčerpané finanční prostředky budou v následujícím roce použity na investiční záměry divadla.

2. Zdroje

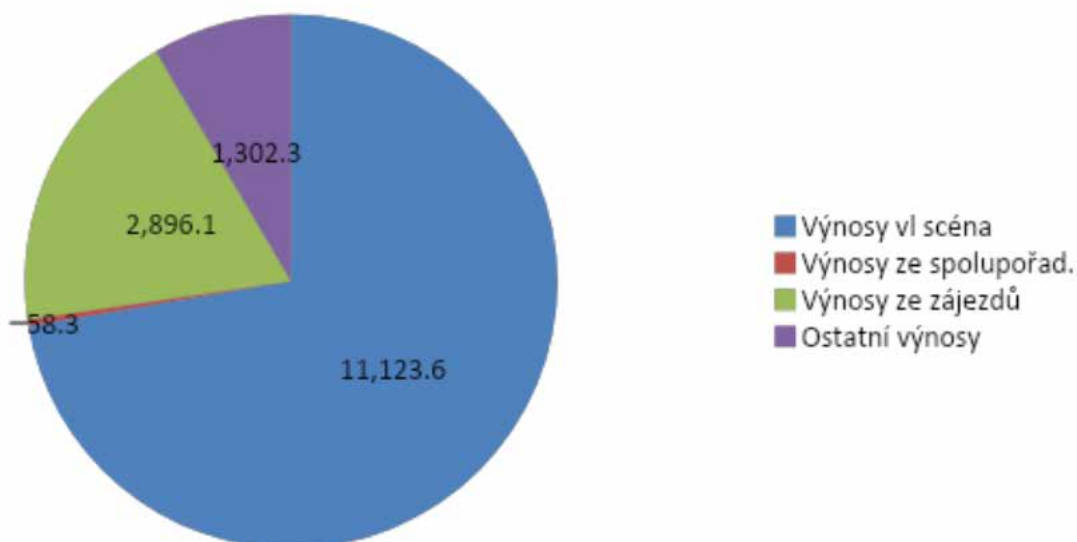
- a) Účelové neinvestiční prostředky z rozpočtu MHMP v roce 2019 činily v jedné položce částku 100 000 Kč na cestovné divadla s představením do Maďarska, a v druhé položce částku 4 000 000 Kč na opravu havarijního stavu střech divadla;
- b) Účelové neinvestiční prostředky ze státního rozpočtu v roce 2019 v jedné položce částkou 650 000 Kč, dotace MK na festival Palm OFF Fest 2019 na základě žádosti Divadla;
- c) Finanční prostředky poskytnuté z Vísegradského fondu v částce 282 777 Kč na festival Palm OFF Fest 2019;
- d) Předměty pořízené na leasing – nepořízeno.

3. Náklady a výnosy v hlavní činnosti v roce 2019 v grafické podobě:

a) Náklady v tis. Kč

b) Výnosy v tis. Kč

4. Rozklad konečného zůstatku vybraných účtů divadla

SU	AU	ÚZ	Konečný zůstatek v Kč	Popis konečného zůstatku - k 31. 12. 2019
349	0030	-	0,00	
374	0000-04x x	xxxx x	0,00	
	05xx-07xx	91	6 192 662,29	4 000 000 Kč oprava střech
	08xx		0,00	
	09xx	-	0,00	
346	0xxx	xxxx x	0,00	
472	0xxx-04xx	xxxx x	0,00	
	05xx-07xx	xxxx x	0,00	
	08xx		0,00	
	09xx	-	0,00	
541	0300-999	xxxx x	0,00	
542	0300-999	xxxx x	100 500,00	
547	0416	xxxx x	0,00	
	0417	xxxx x	0,00	
	0300-099 9	xxxx x	19 025,99	
672	03xx-04xx	xxxx x	650 000,00	MK - dotace
	05xx-06xx	91	39 019 637,71	MHMP - neinvestiční příspěvek
	075x-079 x	xxxx x	0,00	
	08xx		282 777,00	Visegrad - dotace
	091x-093 x		0,00	
	094x-097 x		0,00	

Rozklad konečného zůstatku vybraných účtů – v konečném zůstatku 6 192 662,29 Kč je započtena finanční částka 4 000 tis. Kč (vázaný neinvestiční transfer na opravu střech).

5. Kapitálové výdaje

Přehled o investiční akci							kap. 0662
Číslo akce:	0044905						
Název akce:	Výměna bezdrátových systémů DpP						
Adresa akce:	Zenklova 34, Praha 8						
IČ-Organizace:	00064301	Divadlo pod Palmovkou				Typ: PO	
Zodpovědná osoba:	Mgr. Michal Lang			Telefon:	283 011 113		
Správce akce:	radní MgA. Hana Třeštková						
Zahájení akce(rok):	2020	Ukončení akce(rok):	2020	Typ akce:		R / Z	
Finanční profil akce v korunách (na 2 desetinná místa)							v Kč
	Náklady akce celkem (CNA)	Profinanc. KV a IP z FI do 31.12.2018	Rozpočet schválený	Rozpočet upravený - KV a schvál.použití IP z FI (k IA)	Skutečné čerpání KV a IP z FI	Nedočerpané KV pro ponechání nebo vrácení	Zbývá požadavek na KV event. IP z FI
			rok 2019				další roky
CELKEM	774,82	0,00	702,00	0,00	774,82	0,00	0,00
Zdroje:	KV - HMP	0,00	702,00	0,00	702,00	0,00	0,00
	KV - státní	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	IP z FI k IA - PO	72,82	0,00	0,00	72,82	0,00	0,00
	KV - ostatní	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
774,82							0,00
Nákl.akce (pův.):	další roky rozpis:	2020	2021	2022	2023	2024	další...
		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Zdroje: KV - HMP						
	KV - státní						
	IP z FI k IA - PO						
	KV - ostatní						
Komentář							
Cílem investice bylo vytvořit kompatibilní a univerzálně rozšiřitelný systém sledování konkrétních bodů na jevišti v reálném čase s možností okamžitě zobrazit obraz z jakékoliv kamery bez nutnosti speciálního ovládání. Systém umožní připojení kamer i obrazovek ve standardech HDMI,CAT5 a SDI.							

6. Rozpis zaměstnanců a prostředků na platy

Ukazatel	Měrná jedn.	Schválený rozpočet 2019	Upravený rozpočet 2019	Skutečnost k 31.12.2019
a	b		1	2
Hlavní činnost				
Počet zaměstnanců	přepo č. osoby	68	68	66
x) Prostředky na platy	tis. Kč	20 832,7	22 400,6	20 976,7
z toho : plat. tarify		14 297,8	16 540,0	14 847,0
osobní příplatky		2 910,0	2 950,0	2 437,9
odměny		1 040,0	1 750,0	724,4
přípl. za vedení		490,0	510,0	445,2
zvláštní příplatky				
Průměrný plat	Kč	25 530,0	27 452,0	26 591,0
Ostatní osobní náklady	tis. Kč	1 000,0	1 000,0	1 049,0

7. Náklady na inscenace v roce 2019

tis. Kč.

	Název hry / premiéra	Pořizovací náklady		Autorské honoráře		Náklady celkem
		věcné	Insen.	hosté/repríza	tantiémy %	
sál	Rok na vsi – 11.1.2019	602,8	289,00	22,80	10,00	972,50
sál	Faust – 2..3 2019	933,70	893,50	4,00	3,00	1 847,90
stud.	Bezruký Frantík – 30.9.2019	128,20	117,00	6,10	1,50	252,30
sál	Happy Chicken – 1.11.2019	754,54	242,00	10,90	13,00	1 029,04

8. Shrnutí

Vyrovnané hospodaření divadla pro rok 2019 bylo pro činnost divadla velmi důležité vzhledem k výsledkům hospodaření z předchozích let. Upravený rozpočet byl nastaven na vyrovnaný stav s využitím přebytku z doplňkové činnosti. Po odchodu ekonomického vedení divadla v roce 2019 stál před ekonomickým oddělením nelehký úkol, který byl ztížen tím, že k 31. 12. 2019 ukončila pracovní poměr i hlavní účetní. V průběhu roku byla nastavena nová ekonomická pravidla s tím, že divadlo v konečném důsledku uspořilo nemalé finanční prostředky a tímto došlo k posílení fondů divadla. Řádně se podařilo zorganizovat a realizovat festival Palm OFF Fest 2019.

III. Organizační struktura

